

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.

Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica št.
2. — Telefon št. 190.

Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

Naročnina znaša mesečno Din 25.—

Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje, Strassmayerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

JUTRO

Med redom in anarhijo

Po dolgem presledku se je predsedstveni odbor konference za razorožitev zopet sestel k seji. Ko se je pred meseci konference sama na nedoločeno dobo razšla, je ni spremljalo mnogo ilustracij. Malokdo je verjel, da pride sploh še do njene obnovitve. Le predsednik Arthur Henderson je ostal optimisti; le on ni izgubil vere v bodočo mednarodno konvencijo, ki bo — kakor je prepričan — ozdravila psihozo narodov, izvržajočo iz strahu pred vojno.

Seveda si tudi Henderson ne prikriva, da je današnji nemirni čas prav malo ugoden za dosego visokega cilja, ki si ga je stavila konference, ko je bila poklicana v življenje. Ni mu treba daleč obračati oči, da spozna, kako daleč je Evropa od onega razpoloženja, iz katerega bi moglo vzkliti medsebojno zaupanje narodov. Baš te dni se bodo obravnavali v Ženevi kočljivi problemi, ki nazorno kažejo, kako labilna zadeva je svetovni mir. Kamor se obrnemo po svetu, od vseh strani slišimo žvenket orožja. Če bi bil resničen stari rek, da mora pripravljati vojno, kdor želi mir, bi smeli reči, da morda še nikdar ni bilo toliko miroljubnosti, kakor danes. Seveda miroljubnosti, oborožene do zob.

Ni še dolgo tega, kar so se postavljali konkretni razorožitveni programi. Bili so izgotovljeni različni, brez dvoma dobro in tudi resno mišljeni koncepti, po katerih naj bi se posameznim narodom in državam začrtale neoporekljivo meje, do katerih bi se smela razviti njih vojna pripravljenost. Danes o teh omejitvah nikdo več ne razpravlja, nikdo ne govori o fiksih vojaških efektivih, o napadalnem ali o defenzivnem orožju. Niti o omejitvah za zračno vojno, o prepovedi strupenih plinov in kar je bilo takih popularnih tem, ni več govora. Vsaj ne v uradni okviru razorožitvene konference. Borba za »ravnopravnost« je ostala pri zeleni mizi neodločena. Kako se rešuje v praksi, vidi vsakdo, kdor ni slep.

Že lani se je vedno manj govorilo o razorožitvi in je stopalo v ospredje zgolj vprašanje, kako naj se nova oborožitev omeji, ali vsaj reglementira. Letos se tudi o tem ničesar več ne čuje. Program, ki ga je razvil Henderson te dni v Ženevi, se tiče samo še kontrole fabrikacije in trgovine orožja, javnosti vojaških budžetov in ustanovitve stalne razorožitvene komisije, — tedaj vprašanji, ki so v primeri s svojočasno nalogo razorožitvene konference stranskega, več ali manj podrejenega pomena.

Treba je res trdne vere in neskaljenega optimizma, da se brez skepe pritrudi Hendersonu, ko govori o nepriznanim uspehu, ker so udeleženci seje z večinskim sklepom pristali na razpravljanje tega skrajnega programa. To tem bolj, ker niti za ta skromni ostane ni bilo nedolžnega soglasja. Dočim so zastopniki Anglije, Francije in Zedinjenih držav pokazali resno voljo, da se dosežeta mednarodna ureditev in kontrola proizvodnje, nakupa in prodaje vojnega orožja in vojnega materiala, je druga skupina, katere glasilnik je bil italijanski delegat di Soragna, zastopala nasprotno stališče. Ni primerno — tako se glasi argumentacija s te strani — da bi se stavile meje trgovini z orožjem, dokler ni splošne mednarodne konvencije o dopustni višini oboroženosti. Taka konvencija pa je nemožna, dokler ni rešena izvestna politična vprašanja in dokler se ne pritegnejo k sodelovanju držav, ki so konferenco zapustile. Brez njih nadaljevanja pogajanja, bi pomenilo, postavljati v nevarnost razorožitev in mir.

Ni treba razmišljati o utemeljenosti ali upravičenosti obojestranskih mnenj, dovolj je pokazati njih notranja nasprotja, da se spozna vsa nepomirljivost, ki je zavladala v mednarodnih odnosih, in ki dobiva tako rekoč z vsakim dnem ostrejša oblika.

Predsednik Henderson je ob sestanku predsedstva razorožitvene konference objavil pozornosti vreden članek, v katerem priznava skoro nepremagljive težave, ki se stavijo na pot razorožitvenemu prizadevanju in ustvaritvi garancij za trajni mir. Priznava upravičenost splošne zahteve po varnostnih garancijah, brez katerih se narodi branijo odložitvi orožja. Za splošni nemir in medsebojno nezaupanje je značilno, da so skoro vsa meddržavna pogajanja za organizacijo miru po regionalnih paktih ali posebnih sporazumih dospela na mrtvo točko. Svoje izkušnje v službi mirovne ideje resumira Henderson v ugotovitvi, da stoji svet neposredno pred akutno krizo miru.

Vendar baš zaradi te obče napetosti smatra Henderson za dolžnost vseh pozitivnih sil, da ne omagajo v svojem prizadevanju, izvojevati zmago veliki ideji miru in sprave. »Ne smemo si prikrivati«, — zaključuje Henderson svoja izvajanja, »da stojimo sredi srdite borbe med silami reda in mednarodno anarhijo. V marsičem smo podlegli, toda kdor je zares verjel, da bo problem miru in razorožitvi rešen na prvi mah? Nobe-no razočaranje ne sme plašiti onega, ki iskreno veruje v organizirani mir.«

Borba med redom in anarhijo, o kateri govori angleški državnik, se morda

Obtožba Madžarske

Zunanji minister Bogoljub Jevtić je včeraj izročil Društvu narodov noto, v kateri zahteva razčiščenje marsejskega atentata — Memorandum bo izročen prihodnje dni

Ženeva, 22. novembra. p. Danes ob 4. popoldne je zunanji minister g. Bogoljub Jevtić v spremstvu g. Fotića, jugoslovenskega stalnega delegata pri Društvu narodov in v navzočnosti predsednika sveta Društva narodov dr. Beneša izročil generalnemu tajniku Društva nar. Avenolu noto jugoslovenske vlade, v kateri zahteva, da se vprašanje marsejskega zločina stavi na dnevni red prvega prihodnjega sestanka sveta Društva narodov.

V spremnem pismu motivira jugoslovenski zunanji minister zahtevo Jugoslavije s tem, da je bil: 1. atentator tu-

ji državljan; 2. da je bil atentator poklicni morilec; 3. da je bil član teroristične organizacije, organizirane na tujem ozemlju; 4. da je bilo ogroženo jugoslovensko pravo na tujem ozemlju. Jugoslavija stavlja svojo zahtevo v smislu čl. 2 in 11 pakta Društva narodov.

Spremono pismo dalje navaja, da bo jugoslovenski zunanji minister v soboto ali ponedeljek predložil Društvu narodov obširno spomenico o marsejskem zločinu ter obrazložil pri tej priliki tudi vso dokumentacijo o teroristični organizaciji.

mizariem za zunanje zadeve Litvinovim velik pomen. Pri tem poudarja, da je Lavalova konference z Litvinovim trajala do dve uri in pol. Po informacijah poučnih krogov sta razpravljala predvsem o vzhodnem paktu in o jugoslovenski spomenici pri Društvu narodov. Glede poslednje zatrjuje, da je Litvinov odkrito izjavil, da se bo solidariziral z jugoslovensko diplomatsko akcijo.

Nove aretacije v zvezi z atentatom

London, 22. novembra. Reuter poroča iz Vancouvera, da so oblasti na nekem britanskem parniku zasledile 7 sumljivih oseb, ki so prihajale iz Alžira. Domnevajo, da so v zvezi s teroristi, ki so zapleteni v marsejski zločin. Oblasti so pet osumljencev aretirale, dva sta pa ušla.

Italijanske intervencije v Parizu in Londonu

Anglija in Francija naj bi posredovali, da bi Jugoslavija ne stavila prehudih zahtev

Ženeva, 22. novembra. d. »Journal des Nations« objavlja poročilo o italijanskem stališču glede na jugoslovensko spomenico z naslovom »Apel proti zločinu, ki je bil organiziran po nagovoru«, v katerem pravi med drugim:

»V ponedeljek sta italijanska poslanika v Londonu in Parizu gg. Grandi in Pignatti po nalogu svoje vlade posetila sira Johna Simona in Laval ter jima sporočila stališče Mussolinija napram spomenici, ki jo namerava Jugoslavija predložiti Društvu narodov. Kakor so italijanski fisti poudarili, gre za akcijo, ki naj bi do skrajnosti omilila korak jugoslovenske vlade. Grandi je sporočil angleškemu zunanjemu ministru, da italijanska vlada ne bi mogla preprečiti reakcije italijanskega javnega mnjenja, če bi bila v dokumentu, ki bo predložen Društvu narodov, omenjena tudi Italija.

Vest ženevskega lista, ki je bila posneta iz italijanskih časopisov, je iz-

zvala v ženevskih krogih veliko zanimanje. Nekaj vodilni član italijanske delegacije je zaradi nje posetil visokega uradnika v tajništvu Društva narodov in mu sporočil, da poročilo lista »Journal des Nations« o stališču Italije do jugoslovenske note ni dočela v skladu s stvarnim položajem. Zatrnil mu je, da sta italijanska poslanika v Parizu in Londonu intervenirala le v tem smislu, da sta zaprosila angleško in francosko vlado, naj vplivata na Beograd, da bi se nekoliko omilila kampanja proti Madžarski.

Pariz, 22. novembra. g. O včerajšnji demarši italijanskih poslanikov v Parizu in Londonu doznava »Echo de Paris«, da sta poslanika izjavila, da Italija želi, da ne bo zapletena v intervencijo, ki jo pripravlja Jugoslavija pri Društvu narodov zaradi marsejskega atentata. Govorijo, da sta izrazila tudi željo, da madžarska odgovornost ne bi postala predmet diskusije.

Jugoslovenska politika je imperativ države

Komunike o štiridnevni seji predsedstva JNS — Apel k disciplini in složnosti na vse pristaše stranke

Beograd, 22. novembra. p. Po seji predsedstva glavnega odbora JNS, ki je trajala štiri dni, je bilo nocoj objavljeno tole poročilo:

Na seji predsedstva Glavnega odbora Jugoslovenske nacionalne stranke, ki se je vršila 19., 20., 21. in 22. t. m. so razpravljali o politični situaciji in zavzeli stališča do vseh vprašanj, ki so na dnevnem redu sploh, in še posebej do onih, s katerimi se bo v bližnjih dneh bavilo Narodno predstavništvo.

Soglasno je bilo ugotovljeno, da je po situaciji, ki je nastopila po veliki narodni nesreči dne 9. oktobra t. l., še bolj potrebno ohraniti brezkompromisno osnovno idejo politike narodnega in državnega edinstva, ki mora ostati iznad vsake diskusije, tako da se tudi v bodoče popolnoma izključi vsako politično grupiranje na verski, plemenski ali pokrajinski bazi. To ni samo življenjsko sporočilo blagopokojnega kralja, nego danes in v sedanjih prilikah bolj kakor doslej imperativna potreba države in narodne politike. Pristaši JNS, ki predstavljajo ogromno večino naroda, stoji nepopustljivo na tem načelu.

Vodstvo JNS zahteva od svojih članov, da v sedanjem trenutku bolj kot kdaj prej ohranijo najstrožjo disciplino in da vse svoje delo prilagode navodilom glavnega odbora stranke. Tako pojmujejo življenjske potrebe narodne in državne politike, JNS ne izključuje podpore in sodelovanja nikogar, kdor v resnici sprejme uvida obrazložene osnovne ideje.

Prehajajoč na razpravo o delu Narodnega predstavništva, je bilo sklenjeno, da razen vprašanj, ki jih bo vlada predložila Narodnemu predstavništvu in med katerimi je vprašanje banovinske samouprave posebno nujno, stranka zlasti vztraja na tem, da se zakonodajnemu telesu v skladu s predlogi vlade da možnost, da se najpoglobnejše posveti proučevanju gospodarskih problemov in ugotovitvi potrebnih ukrepov, da se gospodarska kriza omili in država povede na pot sanacije gospodarstva.

JNS pričakuje, da bo vlada v okviru zakonških pooblastil, ki jih ima, in v krogu svoje pristojnosti izdala v tem pravcu vse potrebne ukrepe.

Predsedstvo stranke je sprejelo tudi vse potrebne sklepe za nadaljnje interno delo stranke.

Spremna nota Češkoslovaške in Rumunije

Ženeva, 22. novembra. g. V teku dopoldneva sta rumunski zunanji minister Titulescu in češkoslovaški minister Beneš izročila Društvu narodov enaki noti, v kateri se pridružujeta želji Jugoslavije in v kateri opozarjata na to, da bi mogel predmet pritožbe z ozirom na njegovo izredno resnost zadeti tudi dobre sosedne odnose med Češkoslovaško in Rumunijo ter Madžarsko.

Diplomatski razgovori v Ženevi

Ženeva, 22. novembra. Danes dopoldne so se nadaljevali zasebni razgovori med državniki in diplomati. Litvinov je imel daljši razgovor s turškim zunanjim ministrom Tevfikom Ruždi bejem o bližnjini med Sovjetsko unijo in Balkansko zvezo. Popoldne je Litvinov posetil češkoslovaškega zunanjega ministra dr. Beneša. Razpravljala sta o vprašanju vzhodnega pakta in o odnosih Sovjetske unije do Male antante. Vprašanje vzhodnega Locarna je danes sploh bilo v ospredju zanimanja ženevskih krogov v zvezi s francoskim odgovorom na spomenico poljske vlade o tem vprašanju. Dr. Beneš in g. Jevtić sta se pri skupnem kosilu posvetovala o jugoslovenski pritožbi glede marsejskega atentata. Dogovorjeno je bilo da bo pritožba jugoslovenske vlade združena s posebnima notama ministrov Titulescu in dr. Beneša, ki bosta pričali o solidarnosti treh držav Male antante v tej zadevi.

Pariz, 22. novembra. d. Pariški listi pripišejo včerajšnjim razgovorom francoskega zunanjega ministra z jugoslovenskim zunanjim ministrom Jevtićem in ruskim ko-

Predlogi za rešitev spora o Gran Chacu

Bolivija in Paragvaj bosta sprejeli sklepe DN

Ženeva, 21. novembra. AA. Na današnji seji izredne skupščine Društva narodov je podal dr. Osuski ekspozé o poročilu posebnega odbora, ki je proučeval spor med Bolivijo in Paragvajem zaradi Gran Chaca. Spor je posebne vrste, ker je nastal zaradi pokrajine, kjer meja nikdar ni bila natanko določena. Vzlic temu je pa nesporno, da sta se obe stranki pregrešili zoper določbe člena 12 pakta DN, ki prepoveduje zatekanje k oroženim silam v mednarodnih sporih. Kršitev pakta je stvar, ki se zelo tiče Društva narodov in vseh držav članic; zato je potrebno, da skupščina sprejme sklepe, ki bodo pripomogli k spoštovanju pakta.

V debati, ki se je nato razvila, so imeli krajše govore zastopniki Argentine, Čila, Peruja, Turčije, Švedske, Italije, Perzije, Velike Britanije, Francije, Španije in Poljske. Vsi govorniki so se zavzeli za sprejetje odborovega poročila in odobritev ekspozéja dr. Osuskega. Švedski delegat Uden je v imenu skandinavskih držav Španije in Švice predlagal, naj bi se DN obrnilo na haško razsojiteljsko za konsultativno mnenje, da se dožene napadalec v tem sporu.

Zastopnika Paragvaja in Bolivije sta tik pred nocojšnjo sejo izjavila, da pristane-

ta na predloge arbitražnega odbora, toda pod pogojem, da Društvo narodov garantira, da bosta obe stranki spoštovali določbe premirja.

Vesti o odstopu Litvinova

Pariz, 22. novembra. AA. Neka tukajšnja agencija prinaša vest iz Moskve, da bo Litvinov takoj po zasedanju Društva narodov odstopil kot komisar za zunanje zadeve. Na njegovo mesto bo prišel Rakovski, ki se je baje že popolnoma spravil s Stalinom. Poročilo dodaja, da je treba te glasove sprejeti z največjo rezervno.

Reorganizacija francoskega letalstva

Pariz, 22. novembra. w. V odboru zbornice za zrakoplovstvo je minister general Denain sporočil, da bo potrebnih tri in pol milijarde frankov poleg letnega normalnega proračuna za reorganizacijo zrakoplovstva. Izjavil je tudi, da bo imela Nemčija začetkom leta 1935. približno 1.100 vojaških letal. Francija ima sicer več letal, vendar pa so manj moderna.

Novi resni zapletljaji v Nemčiji

Naraščajoče nasprotstvo med Reichswehrom in narodnosocialistično stranko — Spomenica generala Fritscha Hitlerju

Berlin, 22. novembra. d. Politični položaj v Nemčiji je postal v zadnjih dneh znova zelo delikaten, v marsikaterem pogledu celo povsem enak, kakor v dneh pred 30. junijem. Med vzroke notranje politične krize ne spadajo samo gospodarske težave, ki jih občutijo še prav posebej nižji javni namestniki in delavci, marveč je tudi politični položaj postal tako tajinstven, kakor da bi bilo pričakovati velikih dogodkov. Nihče ne ve, kaj bi se lahko zgodilo, toda povsod so pripravljeni na iznenadenje. Pred 30. junijem so smatrali kot mnogo napovedujoče znamenje govor, ki ga je imel takratni podkancelar Papen v Marburgu. Danes je kot znamenje spomenice, ki jo je poslal Hitlerju general Fritsch, še nemške državne bramb.

V zaupnih krogih se širijo prepisi te spomenice in poučene osebnosti trdijo, da se je general Fritsch kakor nekdanji Papen, — dasi iz drugih razlogov — postavil proti prenapenjanju totalističnega državnega naziranja. V politični vprašanju se general, ki velja kot nemški nacionalist in monarhist, vsekakor ni spuščal. Njegovi razlogi so bili povsem vojaškega značaja. Kakor znano, pripravljajo v Nemčiji novo organizacijo Reichswehra, ki naj bi omogočila nadaljnji razvoj sedanje 300.000 močne vojske. Reorganizacija naj bi uredila predvsem vprašanje oficirskih in vojaških rezerv in še mnogo drugih problemov. Državni podtajnik v vojnem ministristvu general Reichenau in njegova skupina pa skušata izbrabiti zaupanje Hitlerja in narodno-socialistične stranke v vojski na ta način, da predstavljata reorganizacijo kot namen, da bi se nemška vojska preprijala z narodno-socialističnim duhom, da bi zastavila svojo silo tudi za neke strankarske namene ter da bi se politizacija vojske izvršila baš s pripravljajočimi se reformami. Vojski naj bi se pridružili nekateri napadalni oddelki narodno-socialistične stranke.

Vsemu temu se je sedaj uprl general Fritsch, ki sicer ni aspiroval na narodni-socialist, ki pa v interesu države vojske neče udnjati režimu. V svoji spomenici poudarja, da zgolj narodno-socialistična ljudska vzgoja se ne premore dati narodu onega moralnega poročila, kakršno predstavlja vojska, če bi se vpoštevale vse močje eventualnosti. To naziranje generala Fritscha presojajo tako, kakor da skuša režim z narodno-socialističnimi metodami pokazati nacionalno edinstvo, kakršno dejansko ne obstoja, zaradi česar ni mogoče popolno zupanje vseh slojev naroda. Ker niso vsi brezpogojno vdani režimu. Reformna vojska bi se morala izvršiti v tem smislu, da bi se kontingenti nabornikov vzgojili nadstrankarsko, ne pa le s sodelovanjem narodnega socializma.

Zaradi tega se je ugled generala Fritscha v vrstah narodno-socialističnih politikov silno zmanjšal, med tem ko general Reichenau pridobiva vedno več pristave. Spor se ni omejil le na teoretična vprašanja, marveč je prešel tudi že v prakso. Zanimivo pa je, da bi v primeru ostavke generala Fritscha za njegovega naslednika ne bil imenovan general Reichenau, nego general Rundstedt, ki je pri narodnih socialistih zelo priljubljen. Že v času, ko je bil državni kancelar še Papen, je kot poveljnik berlinskega vojnega okrožja, ki ima tu-

di gotove politične funkcije, zelo obzirno nastopil proti narodnim socialistom. Na njegovo zahtevo se je pričela tudi znana politična akcija proti tedanji pruski vladi, ki sta jo vodila Braun in Severing in ki je dovedla do njune odstavitve. General Rundstedt je izposloval tudi odstavitev predsednika berlinske policije Grzerynskega.

Neznosne razmere

Pariz, 22. novembra. d. Tudi v francoskem tisku so se pojavile vesti o napetem položaju v Nemčiji. »L'Ouvreur« naglašava v uvodnem članku, da bi moral francoski zunanji minister Laval pospešiti svoja poznanja z ruskim komisarjem za zunanje zadeve Litvinovim, ker je že za prihodnji teden pričakovati izvesten preokret v nemški notranji in zunanji politiki. Po informacijah njegovih poročevalcev so postale berlinske politične prilike naravnost neznosne. V poslednjih dneh so v Nemčiji z novo silo izbruhnili spori ne le med cerkvijo in režimom, marveč tudi med zastopniki posameznih gospodarskih struj in celo med vojsko in Hitlerjem. V gospodarskem pogledu sta se ustvarila dva tabora: eden z Darrejem in dr. Leyem na čelu, drugi z dr. Schachtom in Göringom na čelu. Nov spor je izbruhnul tudi med državno obrambo, ki se je pričela zavzemati za Göring in njegove S. A. in S. S. oddelke. Koncem januarja naj bi po nekaterih vesteh v Nemčiji izbruhnila nova revolucija, ki naj bi utrdila položaj demokratskih elementov velike industrije in državne obrambe ter odstranila Göttelea in njegove levčarske pristave. Zunanje-politična posledica te revolucije pa bi bila, da bi Nemčija pod pritiskom državne obrambe krenila znova v smer republike politike. »Echo de Paris« celo opozarja na to, da se je ob priliki 17. obletnice komunistične revolucije zbralo v ruskem poslanstvu večje število generalov nemške državne obrambe, ki so hoteli s tem poudariti, da želi nemška vojska čim prej spet obnoviti nekdanji rusko - nemški odnos v smislu republike pakta. Politični krogi domnevajo, da so generali v tem smislu intervenirali tudi že pri Hitlerju.

Tudi napadalni oddelki nezadovoljni

London, 22. novembra. d. »Daily Excelsior« je objavil daljše poročilo iz Berlina o novih notranje-političnih zapletljajih v Nemčiji. List poroča predvsem o nezadovoljstvu nekaterih narodno-socialističnih napadalnih oddelkov, ki očitajo pruskemu ministristvu predsedniku Göring, da je zakrivil junjski pokol njihovih tovarišev. Prav takšno nezadovoljenje se je pojavilo tudi proti Götteleu, ki je v svojih govorih skušal podati docela drugačno sliko o tedanji dogodkih. Ko je dr. Göttele pred dnevi prišel na neko narodno-socialistično zborovanje, so ga nezadovoljni člani napadalnih oddelkov sprejeli s protestnimi vzkliki. Zaradi tega je propagandno ministristvo vsem okrožnim in ostalim voditeljem strankarskih organizacij prepovedalo prirediti zborovanja, za katere propagandno ministristvo ne izda potrebne dovoljenja. Nekaterim voditeljem so te dni odvzeli tudi potne liste, ker so nameravali zbežati v tujino.

Težkoče Flandinove vlade

Pri glasovanju je vlada ostala v zbornici v manjšini — Nasprotujoče zahteve desnice in leve

Pariz, 22. novembra. w. Flandinova vlada je danes doživela svoj prvi parlamentarni poraz. Zbornica je proti volji vlade sprejela od desnice pripravi o proračunu kmetijskega ministristva stavljeni predlog glede črtanja kredita v višini 80.000 frankov. Ker pa ni bilo stavljen vprašanje zaupanja, ta poraz vlade seveda ne bo imel političnih posledic.

Flandinovi vladi pa grozi težkoče tudi glede vojaških kreditov in podaljšanja vojaške službene dobe. Radikalna zbornična frakcija je danes v tej zadevi storila važne sklepe. Izrazil je svoje začudenje in ogorčenje, češ da so se v proračunu vojnega ministristva izvršile gotove računsko-matične, iz katerih izhaja namera vlade, da

bo kasneje s posebnim predlogom zahtevala še višje dodatne kredite in obenem zvišanje vojaške službene dobe. Radikalna zbornična frakcija je poslala k vojnemu ministru in predsedniku vlade delegacijo, da zahteva sestavo normalnega proračuna, da se onemogoči naknadna povišanja. Včeraj je vojni odbor zbornice poslal svojega predsednika Fabryja k predsedniku vlade Flandinu z zahtevo, da ostanje od maršala Petaina že najavljeni naknadni krediti 800 milijonov frankov in podaljšanje vojaške službene dobe. Politični krogi pričakujejo z veliko napetostjo, kakšno stališče bo zavzel Flandin napram nasprotujočim zahtevam, ki prihajajo od leve in desnice.

drugače prizadejala kaka krivica. Od teh je posarska vladna komisija upoštevala 53.447 pritožb. Glede na te proteste je bilo 18.540 osebam priznana volilna pravica. 7217 vpisanih volilcev pa je bilo črtanih iz imenikov.

Politični nemiri v Curihi

Curih, 22. novembra. w. Curiški frontisti so v sredo zvečer priredili veliko zborovanje, na katerem so nastopili proti emigrantom in proti židovstvu. Komunisti so najavili protimanifestacije. Celokupna mestna policija je bila mobilizirana ter je skušala razpršiti komuniste, ki so se pa uprli. Prišlo je do 20 komunistov je bilo aretiranih. Med njimi ena ženska in 15-letni solar. Ko so frontisti po zborovanju ob papevanju patriotskih pesmi korakali proti zdraviliški dvorani, kjer so hoteli protestirati proti »emigrantski vlad«, je policija nastopila proti njim z orožjem ter aretirala 70 frontistov.

Levičarska opozicija

proti Flandinovi načrtom

Pariz, 22. novembra. AA. Vodstvo strank skrajne leve je objavilo v svojih strankarskih organih proglaš, v katerem nastopa zoper vladno namero o predložitvi novega uradnega zakona in zoper predložitev zakona o javnih manifestacijah.

Podaljšanje znižane vožnje na Oplenac

Beograd, 22. novembra. AA. Z odlokom prometnega ministra je rok veljave popustov za vožnjo na Oplenac podaljšan do 31. decembra. Potovanja se morajo vršiti v skupinah po najmanj 5 oseb. Potniki morajo na odhodni postaji ali na pri društvu Putnik kupiti cel vozni vožni do Arangjelovca, oziroma Mladenovca in železniško legitimacijo; to jim bo veljalo za brezplačni povratek. Potrdila o obisku Oplenca bo izdajala občina v Topoli za potnike z voznim listkom do Mladenovca, za potnike do Arangjelovca bo pa legitimacije overavala železniška postaja v Arangjelovcu. Potovanja večjih skupin je treba prijaviti na odhodni postaji najmanj 24 ur pred odhodom.

Dr. Kreiser ne bo izročen avstrijskim oblastem

Dunaj, 22. novembra. w. Pred nekaj dnevi je bil na prošnjo dunajske policije aretiran v Pragi avstrijski državljani dr. Fritz Kreiser z Dunaja. Avstrijske oblasti so zahtevale njegovo izročitev zaradi neke brošure pod naslovom »Kdo je umoril dr. Dollfussa«. Češkoslovaške oblasti so sedaj sklenile, da Kreiserja ne bodo izročili avstrijskim oblastem, ker je izvršil delikt na češkoslovaških tleh. Dr. Kreiser, ki ni narodni socialist, temveč član socialno-demokratske stranke, je 27. julija pobegnil z Dunaja. Sedaj je bil izpuščen na svobodo.

Fuzija madžarskih listov v Jugoslaviji

Novi Sad, 22. novembra. n. Še pred kratkim je izhajalo v naši državi pet madžarskih dnevnikov. Pred dvema mesecema je prenehal izhajati novosaški list »Jugoslaviai Magyar Ujsag«, ki je bil glasilo naroda, nega poslanca dr. Fedorja Mikica. Poleg tega je izhajal v Novem Sadu še list »Naplo«, v Subotici »Hirado«, v Velikem Bečkerek »Uj Hírek« in v Somboru »Regely Ujsag«. Te dni pa so se pričeli med lastniki listov »Uj Hírek« in »Regely Ujsag« razgovori, da bi se lista združila. V bodoče bi izhajal v Somboru skupen dnevnik z imenom »Regely Hírek«. S tem se bo število madžarskih dnevnikov v Jugoslaviji znižalo na tri. V Novem Sadu pa v bodoče madžarski dnevnik ne bo izhajal več.

13 mesecev po nedolžnem v italijanski ječi

Rim, 22. novembra. k. Koncem preteklega leta je bilo v Postojni aretiranih 9 Slovencev, med njimi tudi jugoslovanski železničar Henrik Mekinda. Fašistična policija jih je osumila protitalijanske propagande. Skoraj vsi so bili odvdeni v Koper v preiskovalne zapore, kjer so ostali po več mesecev, nato pa so večino izmed njih izpuščili, med njimi tudi jugoslovanskega železničarja Mekinda. Le dva, črkostavec Karel Tavčar in čeljar Vlado Bizjak sta bila postavljeni pred posebno sodišče za zaščito države. Včeraj dopoldne se je proti njima vršil proces. Konkretno sta bila obtožena antinacionalne propagande, ki naj bi jo bila vršila v prejšnjih letih vse do oktobra, ko sta bila aretirana. Obtožnica sta pred sodniki s poudarkom izjavila, da nista kriva. Državni tožilec je zahteval za vsakega po dve leti ječe. Sodišče je obsojilo Tavčarja na 2, Bizjaka na poldrugo leto ječe. Na podlagi poslednje amnestije jima je bila sedaj kazen odpuščenja. Prebila sta celih 13 mesecev v preiskovalnem zaporu.

Japonska pomorska politika

Tokio, 22. novembra. AA. Poluradna izjava, ki jo je dala japonska vlada v zvezi z uvodnimi pomorskimi razgovori v Londonu, ugotavlja, da washingtonska pogodba med devetimi veleislami in pogodba med štirimi veleislami niso med seboj v nikaki zvezi. Japonska misli, da je treba pri sedanjih razgovorih razpravljati samo o pomorskih vprašanjih. Na konferenci leta 1935. bi bila Japonska pripravljena sklopiti o dvostranskem mirovnem paktu z Veliko Britanijo in Ameriko, absolutno bi pa nastopila zoper večstranske pakte. Japonska bo prav tako odločno odklonila vsak poskus Velike Britanije, naj se načno vprašanja politike na Daljnem vzhodu.

Odpor proti indijski ustavi

Bombay, 22. novembra. AA. Vodstvo indijske neodvisne stranke je sklenilo, da sploh ne vzame v pretes zakonskega predloga o ustavni reformi, ki pride zdaj pred parlament. V zvezi s tem piše »Bombay Chronicle«, da ne bo indijski kongres sprejel nobenega ustavnega načrta za Indijo, ki ne bi indijcemu narodnemu predstavništvu zagajal popolne moči nad vojsko, financami in zunanjo politiko. Nepomirljivi elementi v kongresu so mnenja, da sme Indija sprejeti samo takšno ustavo, ki bi jo izdala novoizvoljena indijska narodna skupščina. Po vesteh iz Kalkute je tudi mnogo tamkajšnjih listov nastopilo zoper britanski predlog o izpremembi indijske ustave.

Senzacionalen proces v Beogradu

Beograd, 22. novembra. p. Pred beograjskim okrožnim sodiščem se je pričela danes senzacionalna razprava proti članom nekdanjega razsodišča, ki je postopalo v sporu med državo in med inozemsko trgovsko Ringhofer-Werke A. G. Obtožnica navaja, da je bila država zaradi malomarnosti obtožencev oškodovana za 17 milijonov. Obtoženo so univ. prof. Mileta Novaković, upokojeni sodnik kasacijskega sodišča Mihajlo Jovanović, bivši predsednik trgovskega sodišča Djordje Jovović in bivši načelnik prometnega ministristva Miroslav Lonkijević ter trije beograjski odvjetniki. Na današnji razpravi, ki je trajala od 9. do 14. je bila predčimana samo obširna obtožnica. Razprava se bo jutri nadaljevala in bo po vsej priliki trajala več dni. Za proces vlada v beograjski javnosti veliko zanimanje.

Pogreb kardinala Gasparrija

Vatikan, 22. novembra. AA. Pogreb kardinala Gasparrija se je vršil danes dopoldne iz cerkve sv. Ignacija z velikim tradicionalnim ceremonijam in navzočnostjo zastopnikov italijanskih oblasti in članov diplomatskega zbora.

Triumf Glasbene Matice v Sofiji

Po izredno prisrčnem sprejemu so ljubljanski pevci večeraj z največjim uspehom absolvirali svoj prvi koncert

Sofija, 22. novembra. p. Srečali ob 23. je prišel v Sofijo pevski zbor ljubljanske Glasbene Matice pod vodstvom predsednika senatorja dr. Ravniharja in pevovodje opernega direktorja Polica. Zboru so se pridružili tudi še mnogi drugi izletniki, med njimi minister n. r. g. Ivan Pucelj. Ljubljanskim gostom so priredili v Sofiji izredno prisrčen sprejem. Na postaji so se zbrali mnogostrojni zastopniki bolgarskih kulturnih organizacij, polnostrojno pa so bili zastopani vsi pevski zbori v Sofiji z odborom Zveze bolgarskih pevskih društev na čelu. Navzoč je bil tudi novomeenovani bolgarski poslanik v Beogradu Dimo Kazasov na čelu odbora in mnogostrojni člani Bolgarsko-jugoslovenske lige v Sofiji. Pevski zbori »Gusle«, »Rodine«, »Kavala« in »Rodne pesme« so prišli z zastavami. Prav tako so ljubljanske goste dočakali člani sofijskega Penkluba in večšolska mladič.

Ob prihodu vlaka so združeni pevski zbori zapeli jugoslovensko narodno himno Glasbene Matice pa je odgovorila z bolgarsko narodno himno »Šumi Marica«. V imenu Zveze bolgarskih pevskih društev je pozdravil goste njen predsednik g. Teofilov. Za pozdrav in izredno prisrčen sprejem se je v toplih besedah zahvalil predsednik Glasbene Matice senator g. dr. Ravnihar.

Govorili so nato še zastopniki raznih kulturnih organizacij, na kar so goste med drugim spalirjem in navdušenim vzklikanjem občinstva spremili v hotel, kjer so bili za nje rezervirani prostori.

Danes dopoldne so si Ljubljanci v srenstvu gomačin ogledali zanimivosti bolgarske prestonice. Zvečer je bil prvi koncert Glasbene Matice. Vršil se je v veliki dvorani Oficirskega doma. Vse vstopnice so bile že dva dni pred prihodom Glasbene Matice razprodane. Koncert je dosegel popoln uspeh in je bil pevski zbor Glasbene Matice deležen vihrnega aplauza in vsestranskega priznanja. Dirigent g. Polić je dobil več krasnih vencev in šopkov. Po končanem programu je morala Glasbena Matica dodati še nekaj pesmi. Po koncertu je bil v hotelu »B'garica« prirejen na čast Glasbeni Matici balet. Udeležili so se ga najodličnejši predstavniki bolgarske kulturne življenja, prav tako pa so bili navzoči tudi člani jugoslovenskega poslanstva v Sofiji s poslanikom g. Cincar-Markovićem na čelu. Na banketu je bilo izrečenih več lepih govorov, v katerih so govorniki naglašali potrebo čim tesnejšega zblizanja med Jugoslavijo in Bolgarijo.

Jutri odpotujejo Ljubljanci na turnejo po Bolgariji.

Pobijanje jetike v večjih krajih Uspešno delovanje naših disperanzerjev

Ljubljana, 22. novembra. Na obnem zboru Zveze protituberkuloznih lig v nedeljo sta direktor Higienega zavoda dr. Petrič in šefzdravnik zdravilišča na Golniku dr. Neubauer podala pregledno poročilo o delovanju protituberkuloznih disperanzerjev. Ti so namreč vse borbe proti jetiki, saj apada v njihovo delovno področje izsledovanje in ugotavljanje tuberkuloznih, njih izolacija v zdraviliških, bolnišničnih, hiralničnih in na domu, pošiljanje po jetiki ožročenih v okrevališča in počitniške kolonije, socialno skrbstvo in materialna pomoč, zdravstvena prosveta prebivalstva v vprašanih jetike in v mnogih primerih tudi zdravljenje tuberkuloznih.

Zveza protituberkuloznih lig upravlja ta čas 4 disperanzerje: v Ljubljani, Trbovljah, Kranju in na Jesenicah. Disperanzer v Ljubljani, ki ga vodi specialist dr. Prodan, je bil ustanovljen 1931. Vzdržuje ga mestna občina in deloma OUJZ. Lani je imel v evidenci 900 oseb, ki jih je preiskal na 1544 pregledih. Pljučna tuberkuloza je bila ugotovljena v 225 primerih — od tega 33 odprtih, tuberkuloza žlez v 529, tuberkuloza drugih organov pa v 13 primerih. Rentgenoloških pregledov je bilo 1296, krvnih preiskav 268, preiskav izmečkov 147 in 691 bioloških preiskav. Zdravljenih je bilo v disperanzerju 140 oseb, v druge zdravstvene ustanove pa jih je bilo poslanih na zdravljenje 290. Zaščitna sestra je napravila na domu 473 obiskov. V počitniške kolonije je disperanzer poslal 67 po jetiki ožročenih otrok. Za prehrano tuberkuloznih družin je razdelil za 18.000 Din živil pred vsem kruha in mleka. Siromašne bolne družine pa je oskrboval tudi z desinfekcijskimi sredstvi s pljuvalniki, termometri in milom. V številnih primerih je interveniral pri mestnem socialnem uradu za podporo prizadetim družinam. Vsega je imel 655 ordinacijskih ur. Veliko pozornost je posvečal preiskavam školskih otrok in dijakov. Prav tako se je lotil serijskih pregledov poklicnih skupin. Vkljub vsemu trudu pa se disperanzerji dosegli še ni poročilo odkriti vseh primerov odprte pljučne tuberkuloze, ki tvorijo glavni predmet njegovega delovanja. Tega cilja pa tudi ne bo mogel doseči brez sodelovanja vseh zdravnikov, javnih ustanov in celotne javnosti.

Disperanzer v Trbovljah, ki ga prav tako vodi dr. Prodan in ki je pričel delovati lani, je sprejel pod svoje okrilje 462 oseb na 940 pregledih. Izvršil je 1161 rentgenoloških preiskav in 911 drugih preiskav. V disperanzerju se je zdravilo za jetiko 87 oseb, v zunanji zdravilišči pa so bile poslane 204. Pljučna tuberkuloza je bila ugotovljena v 131 primerih, od tega 43 odprtih, tuberkuloza žlez v 206, tuberkuloza drugih organov pa v 56 primerih. Zaščitna sestra je napravila na domu 355 obiskov. Jetičnim družinam je disperanzer razdelil 4094 litrov mleka, več pljuvalnikov in toplomerov. Večkrat je pooredoval tudi za zaposlitev članov tuberkuloznih družin. Vsega skupaj je imel 300 ordinacijskih ur. Trbovelski se izmed vseh disperanzerjev največje udeležuje v smislu zdravljenja svojih bolnikov, ter posluje obenem kot strokovni organ Bratovske skladnice. Zgornjo priča o tem 595 napravljenih pnevmotorakov ter 186 tuberkulinskih in 118 zlatih injekcij. Na svojih 355 obiskih po domovih je zaščitna sestra odkrila, da 125 jetičnih bolnikov prebiva v prav slabih nezdruženih stanovanjih, kar dovoli jasno osvetljuje socialne in življenjske razmere med rudarji.

Disperanzer na Jesenicah, ki ga vodi asistent zdravilišča na Golniku dr. Furlan, posluje že 9 mesecev v razmerah, ki se v marsičem odlikujejo trbovelskih, kar se tiče organizacije in delovnih pogojev. Socialno stanje prebivalstva v gorenjskem industrijskem revirju pa je vsekakor boljše kakor v Trbovljah. V kratki dobi je disperanzer napravil 1060 prvih in 526 ponovnih pregledov in odkril 50 odprtih in 70 zaprtih tuberkuloz. Napravil je 1586 rentgenoloških preiskav, 82 pregledov izmečka, 279 krvnih in 451 tuberkulinskih preiskav in dal bolnikom 259 pnevmotorakov. Socialno higienega delo se vrši v enakem obsegu kakor drugod in prav tako tudi sistematične preiskave šolarjev.

Najmlajši je disperanzer v Kranju, ki ga vodi šef zdravilišča na Golniku dr. Neubauer in posluje že 5 mesecev. Vkljub temu, da je prišel delo v znamenju imrovizacije, je v kratkem času izvršil 400 prvih in 147 ponovnih pregledov in 209 rentgenoloških preiskav. Disperanzerju je dosegel znanih 30 odprtih in 30 zaprtih pljučnih tuberkuloz. Sestre pomočnice ni, vodja aam je napravil 43 obiskov na domu. Poleg teh štirih disperanzerjev pod okriljem Zveze delujeta v Mariboru in Celju še dva državna pod vodstvom Higienega zavoda. Mariborskega vodi specialist dr. Varl celjskega na dr. Ivič. Da se za disperanzerjski pokret v

reemici zanimajo široki krogi prebivalstva naše domovine, najbolj zgovorno izpričuje dejstvo, da se od vseh strani priglaja krajevni čimileji in prosijo za pomoč pri ustanavljanju disperanzerjev. Ker pa se sredstva zelo skopo odmerjata, mora Zveza nastopati po natančno določenem programu, ki upošteva najnujnejše potrebe posameznih krajev. Po vsej priliki na bo že prihodnje poletno leto omogočilo in uredilo čilo večine teh želja. Odbor zveze je vsel v svoji načrt v prvi vrsti ustanovitev disperanzerja v Novem mestu, kjer so razmere posebno obupne, nato disperanzerja za Silevo in Prevalje in Prevalje, nakar bodo sledili še v Ptuj, Brežicah, Kočevju in Šoštanju.

Gospodarsko zborovanje v Konjicah

Sreska organizacija JNS v Konjicah priredi v nedeljo, dne 25. t. m. ob 9. dopoldne veliko gospodarsko zborovanje na dvorišču deške šole v Konjicah, za slučaj slabega vremena pa v telovadnici.

Isti dan ob 11. se vrši seja sreske organizacije JNS v dvorani Narodnega doma v Konjicah.

Vode zopet padajo

Mitrovica, 22. novembra. n. Nevarnost nadaljnjih večjih poplav je minila. Davi je voda pričela padati. Iz poplavljenih krajev odpotuje se dni v Beograd k ministru za javna dela posebna deputacija s prošnjo, da se dovoli Mitrovici zgraditev savskega nasipa. S tem bi se za Mitrovico in širšo okolico odpravila nevarnost poplav.

Poslovilni večer avstrijskih beguncev

Varaždin, 22. novembra. n. Kakor smo že poročali, bodo koncem tedna odpotovali hitlerjevski begunci iz Varaždina in ostalih taborišč na Sušak in od tam s parniki v Nemčijo. V soboto bodo avstrijski narodno-socialistični emigranti priredili v Varaždinu in Bjelovaru dva slavna slovenska večera s koncertnimi točkami. Na obo večera bo povabljenih mnogo zastopnikov naših javnih ustanov in organizacij.

Zagrebska zbornica za kraljev spomenik

Zagreb, 22. novembra. n. Predsedstvo trgovinske industrijske zbornice je na svoji današnji seji votloro za spomenik kralja Aleksandra 50.000, namestnici zbornice so sklenili darovati 15.000 Din.

Odgoditev reorganizacije nogometnega saveza

Beograd, 22. novembra. AA. Upoštevač razmere, ki so vladale do 16. junija t. l. v Jugoslovenskem nogometnem savezu, je minister za telesno vzgojo svoječasnno sprejel na znanje ostavko upravnega in nadzornega odbora saveza in je v sporazumu z bivšim upravnim odborom imenoval nov upravni odbor Jugoslovenskega nogometnega saveza. Temu novemu upravnemu odboru JNS je bilo poverjena naloga, da med drugim izdela v določenem roku načrt novih pravil in na njihovi podlagi reorganizira Jugoslovanski nogometni savez. Ta odbor je pred kratkim sporočil ministru za telesno vzgojo, da je dokončal poverjeno nalogo in da je izdelal nova pravila Jugoslovenskega nogometnega saveza ter prosi g. ministra, naj jih odobri.

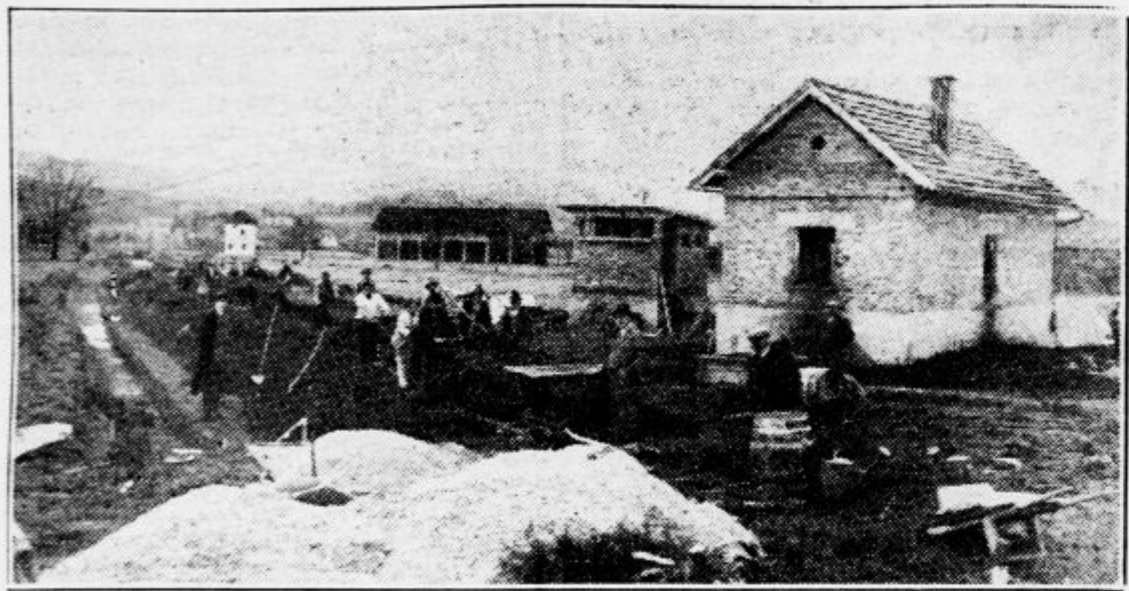
Toda pri proučevanju novih pravil na konferenci v ministristvu za telesno vzgojo je imel minister priliko ugotoviti, da se z novimi pravili ne skladajo vsi člani uprave JNS, čeprav so jih uradno poslali ministrstvu kot stališče savezne uprave. Ker se je to dejstvo ugotovilo tudi na ponovni konferenci in so prišli do zaključka, da se člani uprave ne morejo popolnoma zediniti, ker je bila večina izmed njih za nova pravila, manjšina je pa trdovratno zahtevala neke izpremembe, je minister za telesno vzgojo prebivalstva odredil, da se reorganizacija JNS, ki je bila prvotno določena do 15. januarja, odgodi do 1. aprila 1935.

Vremenska nanoved

Zagrebska vremenska napoved za danes: Pretežno vedro, proti jugu nekoliko bolj oblačno. Postopoma bolj toplo. Dunajska vremenska napoved za petek: Najprej še jasno, ponekod nizka megla, zjutraj ana, v nekaj dneh zopet toplejša, a oblačno vreme.

Naši kraji in ljudje

Vrhnjska proga podaljšana

Gradnja podaljška železniške proge na Vrhniki. Na desni novo postajališče Vrhnika-mesto.

Vrhnika, 22. novembra

6. septembra 1932 je sprožil župan Hočvar misel, da bi bilo za Vrhniki velikanske važnosti, če bi se sedanja železniška proga podaljšala od pol ure oddaljenega vrhnjskega kolodvora prav v središče trga. Svoje misli kljub velikanskim težavam sedanega časa ni opustil in 10. oktobra, torej po več kot dve leti trajajočih naporih, so zasadili vrhnjski delavci svoje prve lopate, da dovrše delo, ki ga bodo blagorivali še pozni rodovi.

Progo gradi v lastni režiji občina in bo s tem prihranjena mnogo denarja. Prav posebno je pa delo dobrodošlo vrhnjskim brezposelnim delavcem, katerih je včasih skoro 50 zaposlenih.

Spodnji stroj železniške proge bo ta teden gotov. Ta sestoji po večini iz strojnega ugaska, katerega dobavlja železniška uprava brezplačno. Skupno bo potrebnih 300 vagonov. Gramoz za zgornji stroj ima dobaviti občina in so začeli voziti tudi že z dovozom. Prav v kratkem bodo pričeli železniški delavci polagati tračnice, ki so že tudi na Vrhniki. Mnogo so zamudili 4 cevni propusti in betonski most, ki je bil zgrajen poleg transformatorja. Kolodvorsko poslopje je seveda tudi že gotovo. V notranjosti bo v kratkem dovršeno, zunaj pa ga bodo ometali šele pomladi. Če ne bo zapadel sneg, bo proga do srede decembra popolnoma gotova in z novim letom bo odprt za promet, katerega se vsi neizrečeno veselimo.

Iz Ljubljane naravnost v Kamniško Bistrico

Nova cesta je dograjena in bo v nedeljo otvorjena

Kamnik, 22. novembra

Cesta v Kamniško Bistrico je dograjena in v nedeljo ob 11. bo slovesno otvorjena. To je pomemben dogodek za Kamnik kakor za Ljubljano, ki je zdaj po lepi cesti preko Kamnika in Stahovice zvezana z osrčjem Kamniških planin.

Pol stoletja je že životala ideja, da bi napravili v bistriški dolini dobro vozno cesto. Meščanska korporacija, lastnica velikih gozdnih kompleksov v bistriški dolini, je imela že pred 45 leti v rokah projekt za zgradbo ceste, vendar pa je manjkalo odločnosti. Tudi v prvi dobi po vojni je bil večkrat sponzor predlog za bistriško cesto, zlasti se po letu 1929, ko je SPD zgradil v Bistrici sedanji planinski dom in ko je Zveza za tujski promet pričela proučevati načrt vzpenjace na Veliko planino. Korporacija je takrat že naročila načrte za cesto, ki bi šla po desnem bregu Bistrice. Ker pa so bili stroški preračunani na 3 do 4 milijone dinarjev, se korporacija ob zastoju lesne konjunkturi nikakor ni mogla spuščati v tako visoke investicije, čeprav so ji bili zagotovljeni prispevki drugih zainteresiranih činiteljev.

Nov moment za zgradbo bistriške ceste je nastopil, ko je bistriško lovišče prevzelo ministristvo za šume in rudnike in je bila za cesto nakazana prva večja podpora. Že 28. maja 1931 so zapeli krampi ob Konjskem potoku in položeni je bil prvi temelj bistriški cesti. Ovine so bile velike. V pr-

vem letu so mogli dovršiti samo težavni prehod čez Galerije, kjer so morali vsakati temelj cesti v živo skalo. Od Gaberja so speljali cesto v strmlem klancu na prejšnjo vozno pot, ki so jo dobro popravili in uredili tako, da so z avtomobili že lahko vozili v Bistrico. Vendar pa so bili strmi klanci stalna nevarnost za vozila in že naslednje leto sta bili dve nesreči. Po enem letu je bila cesta zaradi velikih prometov tako razdejana, da so jo morali poleti 1933 temeljito popraviti. Nato so pričeli graditi najtežavnejši del od Gaberja do Kopsi. Gradnjo je vodil tehnik banske uprave gospod Jože Senk. Ta del ceste je dolg komaj 2 km vendar pa so ga šele ta teden dokončali. V ilovnatem, plazovitem terenu so morali napraviti nešteto nasipov in skarp in se neprestano boriti s plazovi. Letos poleti so položili cesti kamenit temelj in jo posuli z gramozom. V soboto so že odprstili polovico delavcev, danes pa drugo.

Novi del ceste od Gaberja preko Kopsi je obšel najhujše in najnevarnejše strmine na dosedajšnji cesti. Med tem ko je prej bila največja strmina 33 odst., je na novem delu ceste ki bo jutri odprt, komaj 7 odstotkov. Zdej je Kamniška Bistrica na stečaj odprta velikemu prometu. V nedeljo bodo prihli gostje v Kamnik z drugim jutranjim vlakom in se bodo od pol 11. odpeljali z avtomobusom do Gaberja, kjer bo ob 11. primerna slovesnost.

Križno jamo je treba zaščititi

Vsa Loška dolina bo imela koristi od podzemskih lepot

Lož, 22. novembra

Križna jama pri Ložu, naše največje kraljestvo podzemskih lepot, polno velikih kapnikov, temnih prepadov in bobnenih slapov, je postala prav aktualna zadeva, ki išče ne samo v znanstvenem, marveč tudi v kraljevem turizmu in v gospodarskem pogledu ugodne rešitve. Društvo za raziskovanje jam v Ljubljani si je nadelo veliko, idealno nalogo, da prouči jama v vseh smereh in znanstvenih pagah. Zadnji čas se je pojavila prav nujna potreba, da se znamenita jama, ki po lepota ni mnogo ne zaostaja za postojnsko, zaščiti pred eksploatacijo spekulanti. Prihajajo v jama nepoklicni in neodgovorni ljudje, ki sekajo kapnike, jih odnašajo in celo prodajajo. Društvo se je odločilo, da odločno obvaruje jama pred nadaljnjim opustošenjem.

Preteklo soboto so bili v Ložu zastopniki društva višji banski svetnik inž. Lojze Hočvar, g. šolski nadzornik Ivan Michler in g. Bar ml. iz Ljubljane. Stopili so v dogovore z lastnikom parcele, na kateri leži jama, g. Josipom Turkom, posestnikom v

Ložu, ki je pač uvidel, kako je velike važnosti lahko postane Križna jama za nadaljnji gospodarski in turizmski napredek Loža in okolice. V prisotnosti g. notarja Poznika in župana Skrbca Ivana je bil dosežen sporazum, s katerim dovoljuje gospod Turk Društvo za raziskovanje jame, da pri vhodu v jama napravi primerna vrata in da bo drugače jama zaprta vse dotlej, dokler ne bo popolnoma preiskana in preurejena za tujski promet. Ko pa bodo izvršena vsa raziskovalna in druga dela, bo jama odprta za javno obiskovanje.

Društvo za raziskovanje jam, to je treba naglasiti, ne zasleduje pri vsej akciji absolutno nikakih sebičnih, eksploatacijskih namenov, društvu gre samo za to, da se jama zaščiti pred opustošenjem in da se ohrani v neokrnjeni lepoti. Seveda pa bo imela Loška dolina znatno gospodarsko korist, ko bo jama popolnoma urejena za tujski promet. Lastnik g. Turk je v načelu odobril sporazum, toda sedaj je izrazil nekatere pomisleke in pridržke. Imeti je treba pred očmi, da gre pri Križni jami, ki je bila doslej popolnoma zanemarjena, za ko-

rist gospodarske celote Loža in okolice. Društvo je že žrtvovalo lepe vsote, da so ekspedicije proučile notranjost jame. Odkrile so krasne dvorane in kapnike, ki jih doslej nikdo ni poznal. Raziskana je jama že v dolžini 7 km, po stranskih rovih na vse strani. Glavni rov sam meri 3 km.

Ker so pozimi vode v jami najnižje, bo Društvo organiziralo januarja večjo ekspedicio, ki bo po več dni ostala v jami. Sistematično bo raziskovala vse jamsko življenje in jamske strukture. Društvo bo uvedlo tudi živahnejšo propagando za Križno jama in skušalo zainteresirati zanj širši svet. 29. t. m. ob 18. bo na ljubljanski univerzi predavanje šolskega nadzornika g. I. Michlerja. Spremljalo ga bo 40 skiptičnih slik po posnetkih, ki kažejo razne prizore iz jame in veličastne zgradbe kapnikov.

Prav gotovo je treba želeti, da bi bila Križna jama čimprej urejena in dostopna izletnikom. Težave so le v prometu, kajti jama je daleč proč od železnice in drugih glavnih prometnih žil. Mogoče se bo krajevnim činiteljem posrečilo, da bodo tudi te velike težave zmogli in dosegli, da bo dovoz do jame ugodnejši in za turiste cenejši.

Ljudstvo hrani nekatere spomine na to jama. Priprave, kako so se ljudje zatekali v jama, kadar so pridrevli Turki v deželo. Pozneje je bila jama skrivališče rokovalcev razbojnikov, ki so napadali zlasti pobožne romarje, prihajajoče na Križno goro. Saj res: tudi Križna gora bo kot miha razgledna točka mnogo pridobila po ureditvi Križne jame.

Adam s krinko in pelerino straši ljubljanske izletnice

Ljubljana, 22. novembra

Izletnice v naše okoliške hribe doživljajo zadnji čas čudne reči. Gre za nenavadno prikazen, ki se pojavlja najraje na gozdnih potih pod Katarino, na pobočju Šmarne gore, dalje v gozdnih zakloniščih Rožnika pa tudi drugod v okolici mesta, kjer so pač najljubša naša nedeljska izletišča. Prikazen je neznana moški, ki zasleduje samo izletnice brez moške družbe. Ogrnjen je samo v dolgo črno pelerino, s krinko na obrazu, sicer pa je — popolnoma gol. Posamezne izletnice ali tudi po dve do tri v družbi so prestale že nekaj strahu! Neznane se na lepem pojavi pred njimi v goščah na gozdnih poti, razgne pelerino in bulji v ženske, ne da bi spregovorili besedo. Ne prepoči ga niti križ preplašenih izletnic. Izgine šele, če zasliši prihajati druge izletnice.

Sprva se je neznanec, kakor pripovedujejo, pojavljal najraje na stehaz na pobočju Šmarne gore, kjer je s svojo pojavlo ostrašil več žensk. Te so o svojih doživljajih pripovedovale znancom, ki so pričeli nemarnež preganjati, vendar ga niso mogli izslediti. Pomagalo je samo toliko, da so ga preganili in se je nato preselil na pota pod Katarino. Tam je nadaljeval svoje delo.

Pri zapeki, motnjah pri prebavi, gorečici v želodcu, krvnih navalih, glavobolu, splošni slabosti vzemite jutraj na tešče kozarec »Franz Josefova« vodo. Po izkušnjah nabranih na klinikah za notranje bolezni, je »Franz Josefov« grenčica izvanredno dobrodelno odvajalno sredstvo. »Franz Josefov« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

je nesramno početje več nedelj zapovrstjo. In spet je zavladal poplah med ženskami.

Preteklo nedeljo se je nenadno pojavil pred neko uradnico, ki se je namenila sama na Katarino in je ubrala pot iz Mednega proti Babnemu dolu. Stopil je pred njo iz gošče na razcep gozdnih poti proti vrhu in proti Medvodam. Čim je opazil, da je sama, je odvrnil svojo pelerino in stopal za njo. Kakor nekoč Adam po paradžu, izletnica je sicer kričala, toda neznanec s krinko na obrazu se za to ni kaj zme-

nil. Čez čas je pa prikazen le spet izginila v goščo. Izletnica ga sicer ni natančneje ogledala, vendar pa sodi, da je star kakih 30 let in je precej velike in močne postave. Neke druge sprehajalke so vidle neznanega zmešanca tudi v gozdu za Rožnikom, kjer se je kazal na delavnih med opoldanskimi urami. Na duševno bolnega moža so bile šele zdaj opozorjene varnostne oblasti, ki ga bodo skušale izslediti in onemogočiti adamsko pohajanje po jesenskem gozdovju okrog Ljubljane.

Rojstva v Ljubljani padajo

Veliko in stalno nazadovanje v primeri z deželo

Ljubljana, 22. novembra

Mestni statistični urad objavlja zanimive podatke o nazadovanju rojstev v Ljubljani za približno 100 let nazaj. Številke predstavljajo kar dragoceno gradivo, saj zavisita od gibanja rojstev življenjska sila naroda in njegova gospodarska moč. V prejšnjih stoletjih se je v evropskih deželah gibal število rojstev od 30 do 40 novorojencev na 1000 prebivalcev, v zadnji dobi pa število rojstev pod vplivom civilizacije stalno pada. Odstotek otrok je vedno manjši, zato na starejši letniki po številu vedno hitreje in izdatneje naraščajo. Padec števila otrok, ki predstavljajo v gospodarstvu najjačjšega konzumenta, povzroča zato tudi stalen padec konzuma.

V letih 1830. do 1847. se je na 100 prebivalcev rodilo v bivši monarhiji 40 novorojencev, v bivši vojvodini Kranjski 32, v Ljubljani pa 39. V letih 1848. do 1850. je ta odstotek znašal v bivši monarhiji 38, na Kranjskem 33, v Ljubljani pa 40. V tem času je podmladek našega življa tako na deželi kakor v mestu se rasel. Že v naslednjih letih pa začne število rojstev v Ljubljani stalno padati. Tako beležijo naslednja ljudska štetja na 1000 prebivalcev v Ljubljani: 1857. 20 novorojencev, 1869. 19, 1931. že samo 13. Po svetovni vojni je število rojstev za nekaj časa spet poraslo in je po cenitvi prebivalstva z dne 31. decembra 1932 doseglo razmerje 14 na 1000, čez leto dni pa je padlo spet na 12. Po cenitvi števila prebivalstva ob koncu leta

1934. se v dravski banovini rodi na 1000 prebivalcev 31 novorojenček. Število rojstev Ljubljančanov je torej za celih 156 manjše kakor število rojstev vse Slovenije. Zaradi ponovnega znižanja dohodkov pretežne večine ljubljanskega prebivalstva pa smemo pričakovati, da bo število rojstev v našem mestu še dalje padalo. Kako se v zvezi s tem procesom stalno dviga povprečna starost prebivalstva, nam kaže ta primer, da je povprečna starost znašala 1869 za moške 29, za ženske 32 let, po stanju prebivalstva 1931 pa za moške 31, za ženske pa 34 let. Tako se stara narod, ki se mu rodi zmerom manj otrok.

Med tem ko so 1880 tvorili Slovani, Germani in Romani povprečno vsak eno tretjino evropskega prebivalstva, so statistiki po znanstvenih računih napovedali, da bo leta 1960 izgledalo razmerje med temi tremi rasami takole: Slovani 51 odst., Germani 27 odst., Romani 22 odst. Ta prognoza strokovnjakov prica o veliki veri v življenjsko silo Slovanov, statistika naše ožje domovine pa nam vkljub vsemu odpira le temne perspektive v našo nacionalno bodočnost. Sociologi opozarjajo, da bi bilo treba za povišanje števila rojstev v prvi vrsti zmanjšati delovni čas, maksimirati starostno dobo za možnost zaplavit v povišati šolo-obvezne dobe, povečati obče blagostanje in kupno moč prebivalstva s povišanjem plač in mezd, izboljšati socialno skrbstvo in urediti progresivno obdavčenje dohodka in premoženja.

Poplave Save, Neretve in Bregave

Pri Visoču je Sava trikrat prebila nasipe — Ogromno jezero Neretve, Bregave in Hutovega blata

Sremska Mitrovica, 22. novembra

Polagoma se Sava znižuje in se to opaža istočasno pri Sisku, Brodu, Samcu, Zupanji, Sremski Rači in pri Bosutu. Za drugimi njenimi pritoki se je začela počasi zniževati tudi Drina. Uslužbenici vodnih hidrov in kmetje se vedno vršijo službo ob nasipih, ker nevarnosti poplav še niso minile. Drina in tudi drugi pritoki lahko nepričakovano navalijo z novimi vodnimi masami in ker so nasipi na nekaterih mestih zrahljani, se kaj lahko pripeti kak preboj, ki bi imel za posledico spet poplavo na velikem področju. Tako je Sava včeraj prebila nasip ob izlivu kanala Dašnice. Voda je presegala za kakih 40 cm vrh nasipa in so bili valovi tako močni, da se je nasip pri Dašnici začel rušiti od zgoraj navzdol. Voda se je razlila po velikem področju obdelane zemlje. Pod vodo so sedaj velika zemljišča na področju vodne zadruge v Crnjevi, Rači in Pašnici. V vseh samih ne bo velike škode, ker voda naglo odteka, zato pa je bilo več škode na zemljiščih.

Vzhodni del Mitrovice, ki je zalit že nekaj dni, bo imel tudi izdatno škodo in ne priklje, ker voda ne bo odtekala po isti poti, kakor se je vili, nego se bo dolgo držala na vrhovih in njivah, odkoder jo bo treba odstraniti s črpalkami in odvajati v naslašč za to izkopane kanale. Če pa bi bila Sava včeraj narasla le še za nekaj centimetrov, ki bil ves vzhodni del mesta prepričljivo usodi, ker se ni dovršen nasip na razdalji pol kilometra, ki ga gradijo že pol-druge leto.

Ze v terek zvečer se je govorilo po Sremski Rači, da se rušijo na desni obali Save nasipi. Te vesti so se zjutraj izkazale za resnične. Najprej je prebila Sava nasip pri Visoču z malimi curki, ki pa so se kmalu izpremenili v močne potoke. Kmetje so skušali z vrečami, polnimi peska, ustaviti prodiranje vode. Nasipe pri Visoču je Sava prebila trikrat, in je v pravem pomenu besede pogoltnila nasip med Bosansko Račo in Visočem. Ko so se velike količine vode izlile na bosansko polje, pa je oslabil vodni

pritisek na nasipe na levi obali Save. To je bila velika sreča za Srem.

Polni dve uri vozi motorni čoln od Rače do Visočja, ker so valovi prebili nasip. Voda je tako visoka, da je čoln v isti višini s strehami hiš v Sremski Rači, ki stojijo v varstvu nasipov. Valovi so tako močni, da se vidijo od nasipa še 50 m daleč. Razlika med visoko Save in strugi in med visoko vode v poplavljenih vaseh iznaša poldrugi meter, kar pomeni, da se bo Sava vdirala v bosansko polje, dokler se ta razlika ne izenači. Kmetje na bosanski strani so slutili poplavno nevarnost in so se pravočasno rešili dosti blaga. Velike plasti sena in slame so naložili celo na veje visokih dreves.

Poplavljeni hercegovske vasi

Capljina, 22. novembra

Ves čapljinskih okolih bo še dolgo kazal sledove strašnega opustošenja, ki so ga povzročili izlivi Neretve in njenega pritoka Bregave. Izlivi Neretve in Bregave ter Hutovo blato, ki se razteza južno od izliva Bregave v Neretvo, tvorijo eno samo ogromno jezero. Poplavljeni so še vedno vasi Čeljevo, Višiči, Dračevci in Doljani. Do Čeljeva se da priti samo s čolnom. V hišah, ki so obkoljene od vode, pa so še vedno prebivalci. Ljudje so celo v hišah, ki nimajo niti pravega podstrešja. Okrog strednih tramov so ovirali vrvi, v zanke vrvi pa so vtaknili široke deske, na katerih sedijo stari in mladi. Na teh deskah ljudje tudi spijo, a zelo previdno, ker jim žubori pod nogami globoka motna voda. Mnogi vaščani pa so zapustili svoje domačije ter se preselili v varne hribe k sorodnikom in prijateljem.

V teh krajih se poplave sicer mnogokrat dogajajo, a tudi najstarejši prebivalci ne pomnijo, da bi mala reka Bregava kdaj popeljala tako strašno divjala. Na vprašanje, kako je bilo, odgovarjajo bedni vaščani: — Bog te varuj, da ne bi kaj takega videl, kaj šele doživeti!

KULTURNI PREGLED

„Kde domov muji“ med Slovenci

V torkovski številki smo priobčili na tem mestu članek o stoletnici današnje češko-slovaški himne »Kde domov muji« in smo samo mimogrede omenili, da bi kazalo doznati, kdaj je prišla pesem »Kde dom je moj« med Slovence.

V pravkar izšel zvezku »Čehoslovaško-lusovsko revije« obravnava dr. Oton Berkopec usodo pesmi »Kde domov muji« pri Jugoslovencih in se v svojem slovensko spisnem članku obširneje mudi tudi pri slovenski varianti te pesmi. »Kde domov muji« je priredil za Slovence Andrej Pirnat. Njegov avtorski prevod je prilagojen slovenskim razmeram (»Na Slovenskem je moj kraj«). Izšel je l. 1945. v »Novicah«. O Pirnatu piše dr. Berkopec:

»Andrej Pirnat je v slovenski literarni zgodovini malo znano ime. Glaier in Grafenauer ga omenjata v svojih zgodovinah, največ na izvedbo o nem v Marnovem jeziku XXVIII, str. 20—21. Rodil se je 17. novembra 1817 v Loki pri Mengšu, gimnazijo je končal l. 1842 v Ljubljani in nato študiral do l. 1847. na rudarski akademiji v Štavnici na Slovaškem. Služboval je v raznih krajih na Slovenskem in ustanovil med drugim Narodno čitalnico v Celju. Umrl je l. 1888. v Ormožu. Pirnat je prire-

dil slovenski tekst pesmi »Kje dom je moj« za časa svojega bivanja v Štavnici. Takrat je bila ta pesem na Slovaškem že domača in jo je slišal Pirnat bodisi od Čehov, ali pa od Slovkov. Gotovo pa je, da mu je izredno ugajala, ker je to edina pesem, ki jo je prevedel, odtisnil in priredil iz češčine.

V nadaljnjem uzbira dr. Berkopec, kdaj je bila pesem »Kje dom je moj« prvič peela med Slovenci. Prihaja k sklepu, da je to moralo biti najkasneje l. 1848. Hrvatski prevod današnje češko-slovaške himne je nastal l. 1839. pod naslovom »Moj slanak« (Gdje je slanak moj?). Priredil ga je tedanj profesor zagrebske pravne akademije in poznejši rodoljubni slovaški škof Stefan Moyss (1797—1868). Srbi so posneli svoje besedilo po hrvatskem prevodu, samo da so Kulpo nadomestili z Moravo in Hrvatsko s Srbijo.

Premiera »Gugalnice« v Mariboru

Po lanskem »Okencu« smo videli te dni na našem mariborskem odru še drugo komedijo češke izdatke in pisateljice Olge Schejflugrove, »Gugalnice« komedijo »Gugalnice«, ki jo je prevedel Fran Govekar, režiral pa Jože Kovič. Dasi očituje »Gugalnice« vse vrline svoje avtorice, »Okence« vendarle ne dosega, mislim namreč po res-

nični, notranji vrednosti. »Gugalnice« je dosti »lažja«, njena komika je preveč odzaka in premalo življenjska. Toda menda tudi avtorica sama ni nameravala doseči s tem delom več, kakor odzračni efekt, uspeh pri občinstvu, ki se rado od srca zabava. Vendar ta »deflacijska veseloliga« tudi ni brez satirnih primesti, ki ji dajejo kljub vsemu še neko literarno ceno. In naposled, zakaj ne bi igrali take slovenske veselolige rajši, kakor razne francoske, angleške, nemške in italijanske, ki so čisto še dosti bolj samo odzreke? Take stvari so kakor rožine v težki poti. Publiku jih zahteva sprejema hvaležno in se od srca zabava.

Tako je bilo tudi pri naši mariborski premieri »Gugalnice«: gledališče polno, emeha obilo, nič mani navdušenje in naposled veliko aplavza, celo pri odprtih scenah. Jože Kovič je dober, celo izvrsten režiser za komedije. Navadno je njegova režija vedno posrečena in bila je tudi ta. Mimo tega je dal »Gugalnici« tudi soliden okvir inenace, brez nepotrebnih, vsiljive simbolike, čisto meščanske, kakor je njeno jedro in okolje.

Razdelitev vlog je precej posrečena. Ga. Dragutinovičeva, znana po svoji Dulski, ministrici in podobnih kreacijah, je našla v kuharici — milionarki — kuharici Mari možnost novega izživetja. Bila je nekakšna os komedije in ni nič ne, če je kdaj pa kdaj bila prezašena, če jo je igra zanesla v še večje zanesenjaštvo kot bi bilo morda treba. Mara je njena nova paradna vloga. Njena gospodinja in potem kuharica Merv

je zaživela v interpretaciji ge. Zakrajškove tiesto umerjenosti življenja, ki ga ji je pisateljica prisodila. Gr. Savinova je kot oboarica Marion briljirala. Izvrstna kreacija! Gdč. Kraljeva je pa tokrat kot služkinja Marijana bolj statična, pa izvrstno, kakor moremo od nje tudi pričakovati. Izra gđ. Starčeve v vlogi mlade, objestne Anamarie je bila solidna, v stilu z značajem in okoliem. Ze po maski izvrsten je g. Gorinsk zaigral v gozopodu Vavlaru svojo najboljšo dovedanje vlogo in izprizil izvrsten napredek. Uveljavil se je tudi g. Blaž z Venó, dasi je bil ponekod brez potrebe preveč teatraličen. Umerjeno je na zaključeval vso to družbo g. Furjan kot notar. Dober po maski in splošni igri.

R. Rehar.

Kronika rodu

F. M. Dostojevskega

V založbi »Sever« v Moskvi je izšla zelo zanimiva knjiga M. V. Voleckega »Kronika rodu Dostojevskega. 1506—1933«. Delo je sad desetletnega truda; na 442 straneh so zbrana poročila o 370 članih rodu F. M. Dostojevskega. Prvotno je pisec hotel doznati značaj Dostojevskega v luči dednosti, ali pri delu se mu je krog, v katerem se je gibalo njegovo zanimanje, tolikani razširil, da je knjiga dobila socialni in zgodovinski pomen.

Prva dokumentarna omemba o najbolj oddaljenem predniku Dostojevskega je datirana s 6. oktobrom 1506. Teza dne je pirski knez Fedor Jaroslavovič podelil Danilu

Irtševu več posestev, med njimi tudi v vasi Dostojevu. Ime Dostojevski je po popirji šele vnuki D. Irtščeva. Rod matere F. M. Dostojevskega (Strunjkove) pa je mogoče slediti samo do druge polovice 17. stoletja. Rodbina Strunjkovih je bila dolgo trocvska (kucpi) in se je šele v začetku 19. stoletja z ženitvami pomešala z inteligenco. Rod Dostojevskih je močno obubožal in iz nekdanih plemičev so naposled postajali popi. Pisateljev ded je bil svetnik v Bravci (Podolska gubernija). Njegov sin Mihail se je popolnoma razšel s starši, odšel je v Moskvo in postal zdravnik. Ta je bil oče pisateljev.

370 členov rodu Dostojevskih je pripadalo najrazličnejšim stanovom. Med njimi so bili poljedelci, graščaki, poljsko - litovski - ruska aristokracija, duhovniki, uradniki, trgovalci, obrtniki, meščani, zasebniki, literati, politični pregnanci a sedaj so tudi sovjetski namestenci in dijaki visokih šol. Na vso pada ludi in senca velikega pisatelja.

Med oddaljenimi predniki F. M. Dostojevskega so bili tudi ljudje, ki so kazali nagib k zločinu. Izmed 40 doznanih pisateljev prednikov v XVI., XVII. in na začetku XVIII. stoletja so bili trije obojezi zaradi ropu, pet zaradi umora in nekateri zaradi manjših konfliktov z zakoni. Ne smemo pa pozabiti, da so ropi in umori bili v tej dobi na Ruskem kaj vsakdanji pojav in le redkokatera rodbinska kronika XVI. ali XVII. stoletja jih ne omenja. Toda v preteklem stoletju je bilo v rodbini Dosto-

Danes premiera!!

VESELA FILMSKA OPERETA!

Zamenjana nevesta

Sijajne popevke, opojna muzika, duhoviti dvotipi, smeh in zabava

V glavni vlogi ženski Charlie Chaplin, temperamentna in nadvse priljubljena

ANNY ONDRA

Sodeluje jo: Adolf Wohlbrück, Fritz Odemar — Režija: Karl Laumag — Godba: Leo Leux

Kot dopolnilo: nova Miki miška in nov Paramountov tednik

ELITNI KINO MATICA

Telefon 21-24

Danes ob 4., 7.15 in 9.15 zvečer

Domače vesti

• **Proslava izseljenskega tedna.** Zveza izseljenskih organizacij prireja letos že tretji izseljenski teden v Jugoslaviji in po vseh naših naselbinah, kjer ima svoje posrednice in prijateljske društva. Centralna uprava zveze je poslala pozive vsem svojim članicam, uradom in ustanovam v domovini in v inozemstvu ter vsem izseljenskim listom, naj sodelujejo pri prireditvah izseljenskega tedna s predavanji med svojim članstvom, z zborovanji, z radijskimi predavanji, s primernimi članki v listih in na razne druge načine. Izseljenski teden bo v nedeljo 2. decembra otvoril častni predsednik zveze g. dr. Josip Šilo, ki s radijskim predavanjem o izseljenskih sirotah, proslava pa bo zaključil ravnotako s radijskim govorom 8. decembra predsednik zveze g. Milan Marjanovič s predavanjem: Naša deseta banovina.

• **Poziv diplomiranim filozofo.** Ljubljanska sekcija Jugoslov. profsorskega društva poziva vse diplomirane filozofe, ki čakajo na zaposlitev v srednješolski službi, da se do 31. t. m. pisмено prijavijo sekcijemskemu odboru z navedbo vseh potrebnih osebnih podatkov ter morebitnih želj in predlogov v svrhu organizacije rednega odseka.

• **Snovanje velike ribarske zadruge.** Iz Splita je prišel v Šibenik senator Frane Ivančević, da skliče veliko konferenco šibeniških in okoliških ribičev zaradi ustanovitve velike ribarske zadruge, ki bi nudila ribičem poleg gospodarskega napredka tudi najnujnejšo socialno oporo.

• **Veliki kramarski in živinski sejem** (Katarinini sejem) bo 26. t. m. v Krškem. Kupci in prodajalci rabljeni.

ZA PULOVERJE

ANGLEŠKA VOLNA

TONI JAGER.

Ljubljana, Dvorni trg št. 1.

• **Beograjska »Občinska hranilnica«** za reveže. Blizu se zima in se je treba oskrbeti s toplo obleko. Za tiste, ki ima vsega dovolj, je ta stvar gotovo lahka, toda za tiste, ki so spomladaj ponesli svoje zimske suknje in druge take tople reči v razne zastavljalnice, da so tako dobili vsaj nekaj dinarjev za prve pomladanske potrebe, je pa precej težka. Od kod naj sedaj nabavijo denarja, da rešijo, kar so tedaj zastavili in kar sedaj nujno potrebujejo? Marsikdo teh revežev ne pač moral ostati brez tople zimske suknje. Tako je gotovo res vse hvale in priznanja vreden sklep, ki ga je te dni storila uprava beograjske »Občinske hranilnice«, katere ima tudi svoj zastavljalniški oddelček. Sklenilo se je namreč, da se nekaj sto malim zastavljalcem odpusti njihov dolg in morejo svoje zastavljene stvari dobiti, ne da bi morali kaj plačati. Vse skupni tako odpušteni dolgov znašajo okoli 10.000 Din. Tako pride marsikateri ubožen zastavljalec do svoje zimske suknje, toplega perila in drugih takih prepotrebnejših reči. »Občinska hranilnica« je poklonila ta dar beograjskim revežem namesto vencia na grob pokojnega viteškega kralja Ureditelja in v njegov spomin.

• **Smrt zadnjega člana Jelačićeve rodbine.** V Zagrebu je umrla 76 letna Anka Jelačićeva, hči Gjure grofa Jelačića, ki je bil zadnji nosilec časti »podkapetana kraljevine Hrvatske« l. 1861. In brat bana Josipa Jelačića. Z Anko je izumrl stari hrvatski plemiški rod, ki je izhajal iz Bosne s področja stare »turške Hrvatske«. Ne, krogel Anki je obnem nekrolog Jelačićevih rodbini, ki je zapustila markantne spomine v naši zgodovini. Pokojna Anka Jelačićeva je bila velika dobrotnica raznih dobroteljskih ustanov in vseh siromakov, ki so se zglasili v North Dvorih, na stari posesti Jelačićevega rodu.

• **Zopet nov Metuzalem.** V zadnjem času so se začeli v naši državi pojavljati Metuzalemi in kmalu ne bo vse od Plevlja in Peči pa tja doli do Ohrida, Bitolja in Gjevevskih večje število žalostnih dogodkov nego v povprečni ruski rodbini.

Pisateljstvo očeta so njegovi ljudje okrutno umorili. Spori za dedščino so bili v rodbini zelo ostri. Sestra F. M. Dostojevskega Varvara Korepina, bogata in lakomna vdova, je bila l. 1893. umorjena in nje truplo sežgano. Dve vnukinji druge sestre Dostojevske Vere sta pred nekaj leti končali s samomorom.

Pisatelj Fedor Mihajlovič je imel štiri otroke, izmed teh je hčerka Sofija živela samo tri mesece, a najmlajši sin Aleksej je umrl za epilepsijo v nejni starosti treh let. Hčerka Ljubov je bila pisateljica; zbirka njenih povesti z naslovom »Bolni otroci« ima avtobiografski značaj, kakaj Ljubov Fedorovna je bila že izza mladosti grozno neustojna bolehalna. Trpela je tudi za histerijo, po očetovi smrti se je razšla z materjo in je največji del življenja prebila v sanatorijih in kopališčih. Umrla je za belokrvnostjo v sanatoriju pri Gardskem jezeru 10. novembra 1926.

Sin Fedora Fedoroviča Andrej, rojen leta 1898, je bil edini direktni potomec vnuka velikega ruskega pisatelja. Volokiti piše, da bolezen Dostojevskega — padavica — ni bila samo pri njem, marveč je trpel za njo ves rod Dostojevskih. Bil je do patološkega procesa, čigar korenine segajo daleč v preteklost. Gradivo, ki se tiče osebnosti F. M. Dostojevskega, bo obdelano v posebni knjigi. Tam bo tudi več o tem, koliko se »rodbinska kronika« zrcali v njegovem delu. Tako n. pr. slog dopisov Makara Djevuškina v »Ubožih ljudeh« spominja na korespondenco pisateljevega očeta in matere, ki je bila po svoje sentimentalna. V odvratnem Lužinu (»Zločin in kaznenje«) je opial moža svoje nečakinje V. A. Smirnova, katerega je mrzil — baje na krivici. Tema »Pogleda«, t. i. boji za dedščino in rodbinski prepri, je posnet po okoliščinah iz leta, bogate trgovke A. V. Kumanirove. (Po mesečniku »Rozhdevy« po literaturi a umenik, Praga, november.)

gjelije sreza, kjer bi ne imeli kakega »čičo« ali »babe«, ki ima najmanj trinajst križev na svojih plečih. Tako so sedaj v Velikih Ribarjih pri Lipljanah na Kosovem polju odkrili starca Bahtijarja Kozana, ki trdi, da ima nad 130 let. Bahtijar pripoveduje, da ga za časa rusko-turške vojne niso poklicali pod orožje, ker je tedaj šel že nad 60 let. Oba sina sta mu že zdavnaj umrla, vnuk je v petdesetem letu, pravnu, ka so pa na letošnjem naboru vzeli v vojsko. Starec je še zelo čvrst. Drva za dom naseka sam. Ne pije in ne kadil. Izvzemši tri prednje v spodnji čeljusti, ima vse zobe zdrave. Pripoveduje zelo rad o dogodkih iz starih časov in je za take pogovore najbolj razpoložen zjutraj, po svojem vsakdanjem izprehodu po gozdu. Tedaj se tudi

Samo še danes EDDI CANTOR v svojem filmu

KRALJ ARENE

Film razkošne opreme in lepih scen —

Film kakovostnega še niste videli

ZVOČNI KINO IDEAL

Predstave danes ob 4., 7. in 9.15 uri

prav rad razbudi na svojega vnuka, ki nikakor ne ugoditi njegovi želji, da bi mu preskrbel — nevesto. Starec se namreč hoče oženiti, češ, človeku je, dokler mu dobro rabijo noge in ima voljo za to, žena potrebna in je mož brez žene ko vrba za luknja ob cesti. V domači vasi so zaradi skromne želje nadeli 130letnemu Bahtijarju pridevek »mladega ženina«.

• **Kriza sarajevskega čebelarstva.** Sarajevsko društvo, ki je že pred leti razširilo svoj delokrog na področje drinske banovine ter razvil sploh med vsemi sloji uspešno propagando. Odborniki društva so prireditve predavanja, zdajali so strokovne knjige in brošure in v raznih krajih so se vršili tudi brezplačni čebelarški tečaji. Društvo je otvorilo tudi svojo lastno prodajalno, ki je imela po banovini več po. družice. Doslej je bilo društvo deležno državnih, banovinskih in občinskih podpor, sedaj pa so te podpore izostale in bo moralno društvo likvidirati, če ne bo spet deležno primerne pomoči.

• **Asfaltna cesta Beograd-Zagreb.** Spo. mladi bodo pričeli z gradnjo asfaltna ceste Zemun-Zagreb, ker je del od Beograda do Zemuna že dovršen. A ta dela je odobren kredit od 800 milijonov Din in je tako graditev moderne mednarodne avtomobilske ceste zagotovljena. Odobreni so tudi vsi načrti in bodo v najkrajšem času tudi razpisana posamezna dela. V Zemunu se od nove asfaltna ceste cepi druga, za mednarodni promet ravno tako važna cesta Zemun-Subotica, ki je preko novega zemunskega mostu podaljšana do Beograda. Del te ceste bo prihodnje leto izročen prometu. Obe asfaltni cesti, ki bosta vodili preko novega zemunskega mostu, sta del mednarodnih asfaltnih cest za avtomobile, ki vodijo iz Londona in Pariza skozi vsa večja evropska mesta do Zemuna, kjer se združujejo in vodijo naprej do Carigrada.

• **Preureditev starinske džamije.** V Banjaluki so nedavno pričeli s preurejevanjem velike Sahat-kule in Ferhat pašine džamije Starodavni stolp so popravljali zadnjih pred 50 leti in je bila zaradi tega Sahat-kula že zelo potrebna novih popravil. Ure na kuli so doslej kazale po turškem časovnem računu, sedaj pa mislijo urediti eno uro tudi po srednjeevropskem

Harmoničen trozvoček vsega dobrega so tri idealna sredstva za nego lepote: dovršeno blago liližno mlečno milo »Paracelsus« in nezamenljiva liližna mlečna krema »Paracelsus« in odlični puder »Liane« Paracelsus. Njihovo delovanje vam bo nudilo izredno zadovoljstvo, treba je samo, da vedno zahtevate izrecno »Paracelsus« izdelke.

bombažem, igral je na borzi, od l. 1919 je kupčeval z moko v Odesi; mnogokrat je sam spremljal ladje po morju in je doživel neverjane nevihte. Zadnje tri mesece svojega življenja je prebil v Moskvi s podporo morskovega zgodovinskega muzeja. Umrl je za angino pectoris l. 1922. Za mladih let je tudi on pisal povesti in pesmi, toda povesti je vedno uničil, verzi so se pa ohranili. Niso posebno lepi; nič ne kaže, da bi bile pesmi velikega pesnika, kakor je bil njegov genialni oče.

Sin Fedor Fedoroviča Andrej, rojen leta 1908, je bil edini direktni potomec vnuka velikega ruskega pisatelja.

Volokiti piše, da bolezen Dostojevskega — padavica — ni bila samo pri njem, marveč je trpel za njo ves rod Dostojevskih. Bil je do patološkega procesa, čigar korenine segajo daleč v preteklost. Gradivo, ki se tiče osebnosti F. M. Dostojevskega, bo obdelano v posebni knjigi. Tam bo tudi več o tem, koliko se »rodbinska kronika« zrcali v njegovem delu. Tako n. pr. slog dopisov Makara Djevuškina v »Ubožih ljudeh« spominja na korespondenco pisateljevega očeta in matere, ki je bila po svoje sentimentalna. V odvratnem Lužinu (»Zločin in kaznenje«) je opial moža svoje nečakinje V. A. Smirnova, katerega je mrzil — baje na krivici. Tema »Pogleda«, t. i. boji za dedščino in rodbinski prepri, je posnet po okoliščinah iz leta, bogate trgovke A. V. Kumanirove. (Po mesečniku »Rozhdevy« po literaturi a umenik, Praga, november.)

času. To bo prva javna ura v Banjaluki. Ferhat pašina džamija s Sahat-kulo je bila zgrajena leta 1582. v denarjem, ki ga je Ferhat paša dobil kot odkupnino za ujetega sina avstrijskega generala Auersperga. Pri džamiji bodo porušili hišo nekdanjega vakufskega poverjenika, ki kvari okoliš in tudi samo starodavno zgradbo. Stroški preureditve so proračunani na 300.000 Din.

• **Nova številka ilustrirane tedenske revije za radio, gledališče, film, sport in modo.** »Naš val« je večer izšla. Iz bogate vsebine omenimo samo odlomek R. Kresalovega dela »Blazni trenutki«, V. Pirnatov »Orentalski humor«, katerega spremlja sijajne ilustracije slikarja prof. Alberta Sirkha, in stalni roman »Emilko Berenini«, ki vzbuja od številke do številke večjo pozornost. V gledališki prilogi izhaja drugo dejanje Knafličeve vesele tridejanske »Kmečki teater«, nadaljuje se silahno urejena radijska tehnika, modna poročila in risbe v »Našem valu« so vedno aktualne. Beležke iz radijskega, gledališkega in filmskega sveta, slike v radiu sodelujočih priljubljenih predavateljev in glasbenikov in slikarice karikatur naših gledaliških umetnikov prijetno izpopolnjujejo ta naš sijajno urejeni tednik, ki edini prinaša v slovenskem jeziku pregledno urejene programe vseh važnih evropskih oddajnih postaj. Kar je obetal, je »Naš val« postal: edini slovenski bogato ilustrirani tednik za radio, gledališče, film, sport in modo. »Naš val« je pa tudi najcenejša slovenska revija. Mesečna naročnina znaša komaj 12 Din. Zahtevajte še danes na ogled brezplačno eno številko. Pišite na naslov: Radijska revija »Naš val«, Ljubljana.

• **Črna nehvaležnost.** O njej more zapeti ganljivo pesem kmet Miloslav Milošević iz Starega Adžibegovca. Milošević je v Veliki Plani prodal pitano svinjo za 1500 dinarjev. Ker je tako napravil dober posel, je povabil svoja prijatelja Svetislava Margetiča in Vojislava Kostića na čašo vina. Pili so v Veliki Plani vse popoldne in so se zvečer napotili domov proti Starem Adžibegovcu. Ko so bili že blizu domače vasi, je Margetič zvrnil pijanega Miloševića v občestni jarek, nakar je priskočil Kostić in mu zasedil nož v prsi. Naposled pa sta mu še izvlekla iz žepa listnino s 1400 Din in izginila. Miloševića je težka rana na prsni hitro iztreznila. Začel je klicati na pomoč. Po sreči so ga slišali neki kmetje, ki so prihajali po cesti in so ga odpravili k zdravniku, od tam pa v bolnišnico. Obvestili so tudi orožništvo, ki je še istega večera prišlo oba napadalca in ju vatknilo pod ključ. Dobra prijatelja sta se izgovarjala, da sta napadla in oropala svojega prijatelja v pijanosti.

• **Velika tihotapska afera?** Skoraj ravno pred letom dni je prišlo na naslov »Šumadijske kreditne banke« na beograjsko tovorno železnico postajo pri mestni klavnic nič manj ko 40 cistern benčina in nafte, za kar bi bilo treba plačati mestni občini beograjski okoli 800.000 Din trošarine. Ker

pa je naslovna izjavila, da blago ni namenjeno za porabo na področju mestne občine, temveč se bo poslalo v notranjost, se blag ni otrošarilo. Toda stvar se je potem razvijala drugače. Cisterne so ostale na beograjski postaji, se sčasoma izpraznile, benčin in nafte pa odpravila, in sicer, kakor se trdi, na področje mestne občine. Ugotovilo se je na postaji, da se polne cisterne niso odpravljale z beograjske postaje kam drugam, v trošarinskem uradu pa tudi ni bilo nikakih beležeb o uvozu blaga na področju mestne občine in o trošarinjenju. Ker so na postaji ostale samo prazne cisterne, je pač jasno, da se je blago iz vseh teh 40 cistern spravilo na področje mestne občine, ne da bi bila občina dobila tudi le paro trošarine. Mestna občina beograjska je tako okodovana za kakih 800.000 Din trošarine. Uvedla se je seveda preiskava, da se razčisti ta nova tihotapska afera.

• **Žena razsekala moža s sekuro.** V Mali Ivanjici pri Grocki se je zgodil zločin, kakor jih pač res malo pozna dnevna kronika. Kmet Svetozar Zmuvic je bil nepoboljšljiv pijanec, ki je v svoji neprestani pijanosti strahotivo mučil svojo ženo in otroke. Dvajset let je uboga žena živela v tem nesrečnem zakonu, vse upajajo, da se bo moč poboljšal, toda bilo je ravno nasprotno. Vedno bolj je pijančeval in vedno bolj mučil in pretepal njo in otroke. Ko so otroci že kolikor toliko odrasli, so bratli mater pred očetovim nasiljem, kar pa je pijanec le še bolj razvnel. Vsa vas je obžalovala ubogo ženo. Ko pa je oni dan Svetozar zopet prikomalst pijan domov in hotel pretepati ženo, sta ga ona

in najstarejši sin, ki ima 18 let, pograbila in zvezala, nakar se je nekoliko pomiril. Toda ko je odšel sin iz hiše, je zopet začel zmerjati in preklinjati. Tedaj je ubogi ženi prekipelo. Pograbila je sekuro in ga z ostrino udarila po glavi, da mu jo je razcepila. Kakor zblaznela se je nato še vrgla nanj in ga začela daviti. Ko se je zavedla in videla, da je mož mrtev, je pustila mrliča v sobi na tleh in odšla v občinsko pisarno in se sama ovdala.

• **Uboj zaradi poljske škode.** Živina bivšega župana in sedanjega podžupana donjo-ljevske občine v podgoriški okolici Lazarja Globareviča se je pasla na domačem travniku. Ker ni bilo pastirja pri njej, je prešla s travnika na sosednjo njivo, ki pa je last Globarevičevega sosačana Dušana Brnovića. Brnović, videč tujo živino na svoji nji, je stonil tjakaj in jo odgnal v svoj hlev. Ko je Globarevič izvedel to, je šel k Brnoviću, češ, naj izpusti živino, ker mu hoče plačati škodo, ki mu je napravila. Toda Brnović ni hotel izpustiti živine, pač pa je začel njega samega goniti s svojega dvorišča. Ko je nato Globarevič sam stopil h hlevu, ga nasilno odprl in izpustil živino, je Brnović pograbil kosir in z njim skočil nadeni. Ko na ponovno zagotovilo, da mu bo plačal škodo, Brnović le ni odnehal in še vedno s kosirjem mahal po njem, je Globarevič potegnil samokres in trikrat ustrelil nanj. Vsi trije strelji so bili smrtni in je Brnović obelžal mrtev. Podžupana Globareviča pa so odvedli orožniki v zapor podgoriškega sodišča.

• **Tatvina pri Devici Mariji v Polju.** V stanovanje Franca Rodeta v Polju se je vtihotapil neznan tat in mu ukradel 2000 Din vredno zlato ur in 1500 Din vredno težko zlato verželo. Kakor domnevajo, je izvršil tatvino kakih 25 let star mož, ki se je že nekaj dni potopal po okoliših in oprezal okrog hiš. Orožniki so ugotovili, da je to neki že znani tat iz Ljubljane, ki dela »poslovne« izlete v lepo okolico.

• **Obledela obleke barva v različnih barvah in pisira tovarna JOS. REICH.**

GEORGE O'BRIEN
slavni cowboy Divjega zapada v senzaciji nad senzacijo:

Zakon pragozda

Bogat dopolnilni program!!

Danes ob 4., 7. in 9. uri

ZVOČNI KINO DVOR, telef. 27-30

George O'Brien, slavni cowboy Divjega zapada v senzaciji nad senzacijo: Zakon pragozda. Bogat dopolnilni program!! Danes ob 4., 7. in 9. uri ZVOČNI KINO DVOR, telef. 27-30

• **Današnja slovenska literatura.** V novembrski številki praškega mesečnika »Rozhdevy« po literaturi a umenik je izšel drugi del obsežnega interviwa, ki ga je imel češki pisatelj A. C. Nor z našim urednikom B. Borkom. V tem delu razgovora so misli o odnosu in stikih med slovensko in erbohrvaško literaturo, podatki o delu naših založništvo in o stanju slovenske knjige, o literarnem delu mlade generacije, o kulturnih stikih med Čehi in Slovenci in dr.

• **Koncert jugoslovanske glasbe na Dunaju** pripravljajo za 15. marca. Prirejen bo v okviru šestih »Koncertov novih Musik«, izmed katerih sta dva že absolvirana. V program jugoslovanskega koncerta so bile sprejete skladbe Konjovića, Milojevića, Osterca, Papandopule, Slavenskega in Tarčevića.

• **A šivljenje gre svojo pote.** Pravkar so dovršili na Jadranu ta film iz življenja ribičev. Glasbo je napisal Josip Slavenski. Film je delalo češko podjetje in ga bo decembra sinhroniziralo.

• **Rusko gledališče v Beogradu.** Naša prestonica ima tudi rusko gledališče, ki bo v soboto stopilo že v četrto sezono. Vodi za Julija Rakitina. Predstave so dvakrat na mesec. Letošnjo sezono otvorila o Turgenev »Mase« na vasi.

Naročite — čitate
»LJUBLJANSKI ZVON«

in najstarejši sin, ki ima 18 let, pograbila in zvezala, nakar se je nekoliko pomiril. Toda ko je odšel sin iz hiše, je zopet začel zmerjati in preklinjati. Tedaj je ubogi ženi prekipelo. Pograbila je sekuro in ga z ostrino udarila po glavi, da mu jo je razcepila. Kakor zblaznela se je nato še vrgla nanj in ga začela daviti. Ko se je zavedla in videla, da je mož mrtev, je pustila mrliča v sobi na tleh in odšla v občinsko pisarno in se sama ovdala.

• **Uboj zaradi poljske škode.** Živina bivšega župana in sedanjega podžupana donjo-ljevske občine v podgoriški okolici Lazarja Globareviča se je pasla na domačem travniku. Ker ni bilo pastirja pri njej, je prešla s travnika na sosednjo njivo, ki pa je last Globarevičevega sosačana Dušana Brnovića. Brnović, videč tujo živino na svoji nji, je stonil tjakaj in jo odgnal v svoj hlev. Ko je Globarevič izvedel to, je šel k Brnoviću, češ, naj izpusti živino, ker mu hoče plačati škodo, ki mu je napravila. Toda Brnović ni hotel izpustiti živine, pač pa je začel njega samega goniti s svojega dvorišča. Ko je nato Globarevič sam stopil h hlevu, ga nasilno odprl in izpustil živino, je Brnović pograbil kosir in z njim skočil nadeni. Ko na ponovno zagotovilo, da mu bo plačal škodo, Brnović le ni odnehal in še vedno s kosirjem mahal po njem, je Globarevič potegnil samokres in trikrat ustrelil nanj. Vsi trije strelji so bili smrtni in je Brnović obelžal mrtev. Podžupana Globareviča pa so odvedli orožniki v zapor podgoriškega sodišča.

• **Tatvina pri Devici Mariji v Polju.** V stanovanje Franca Rodeta v Polju se je vtihotapil neznan tat in mu ukradel 2000 Din vredno zlato ur in 1500 Din vredno težko zlato verželo. Kakor domnevajo, je izvršil tatvino kakih 25 let star mož, ki se je že nekaj dni potopal po okoliših in oprezal okrog hiš. Orožniki so ugotovili, da je to neki že znani tat iz Ljubljane, ki dela »poslovne« izlete v lepo okolico.

• **Obledela obleke barva v različnih barvah in pisira tovarna JOS. REICH.**

Vino po gostilniških cenah.

vič pograbil kosir in z njim skočil nadeni. Ko na ponovno zagotovilo, da mu bo plačal škodo, Brnović le ni odnehal in še vedno s kosirjem mahal po njem, je Globarevič potegnil samokres in trikrat ustrelil nanj. Vsi trije strelji so bili smrtni in je Brnović obelžal mrtev. Podžupana Globareviča pa so odvedli orožniki v zapor podgoriškega sodišča.

• **Tatvina pri Devici Mariji v Polju.** V stanovanje Franca Rodeta v Polju se je vtihotapil neznan tat in mu ukradel 2000 Din vredno zlato ur in 1500 Din vredno težko zlato verželo. Kakor domnevajo, je izvršil tatvino kakih 25 let star mož, ki se je že nekaj dni potopal po okoliših in oprezal okrog hiš. Orožniki so ugotovili, da je to neki že znani tat iz Ljubljane, ki dela »poslovne« izlete v lepo okolico.

• **Obledela obleke barva v različnih barvah in pisira tovarna JOS. REICH.**

Vino po gostilniških cenah.

vič pograbil kosir in z njim skočil nadeni. Ko na ponovno zagotovilo, da mu bo plačal škodo, Brnović le ni odnehal in še vedno s kosirjem mahal po njem, je Globarevič potegnil samokres in trikrat ustrelil nanj. Vsi trije strelji so bili smrtni in je Brnović obelžal mrtev. Podžupana Globareviča pa so odvedli orožniki v zapor podgoriškega sodišča.

• **Tatvina pri Devici Mariji v Polju.** V stanovanje Franca Rodeta v Polju se je vtihotapil neznan tat in mu ukradel 2000 Din vredno zlato ur in 1500 Din vredno težko zlato verželo. Kakor domnevajo, je izvršil tatvino kakih 25 let star mož, ki se je že nekaj dni potopal po okoliših in oprezal okrog hiš. Orožniki so ugotovili, da je to neki že znani tat iz Ljubljane, ki dela »poslovne« izlete v lepo okolico.

• **Obledela obleke barva v različnih barvah in pisira tovarna JOS. REICH.**

Vino po gostilniških cenah.

vič pograbil kosir in z njim skočil nadeni. Ko na ponovno zagotovilo, da mu bo plačal škodo, Brnović le ni odnehal in še vedno s kosirjem mahal po njem, je Globarevič potegnil samokres in trikrat ustrelil nanj. Vsi trije strelji so bili smrtni in je Brnović obelžal mrtev. Podžupana Globareviča pa so odvedli orožniki v zapor podgoriškega sodišča.

• **Tatvina pri Devici Mariji v Polju.** V stanovanje Franca Rodeta v Polju se je vtihotapil neznan tat in mu ukradel 2000 Din vredno zlato ur in 1500 Din vredno težko zlato verželo. Kakor domnevajo, je izvršil tatvino kakih 25 let star mož, ki se je že nekaj dni potopal po okoliših in oprezal okrog hiš. Orožniki so ugotovili, da je to neki že znani tat iz Ljubljane, ki dela »poslovne« izlete v lepo okolico.

• **Obledela obleke barva v različnih barvah in pisira tovarna JOS. REICH.**

Vino po gostilniških cenah.

vič pograbil kosir in z njim skočil nadeni. Ko na ponovno zagotovilo, da mu bo plačal škodo, Brnović le ni odnehal in še vedno s kosirjem mahal po njem, je Globarevič potegnil samokres in trikrat ustrelil nanj. Vsi trije strelji so bili smrtni in je Brnović obelžal mrtev. Podžupana Globareviča pa so odvedli orožniki v zapor podgoriškega sodišča.

• **Tatvina pri Devici Mariji v Polju.** V stanovanje Franca Rodeta v Polju se je vtihotapil neznan tat in mu ukradel 2000 Din vredno zlato ur in 1500 Din vredno težko zlato verželo. Kakor domnevajo, je izvršil tatvino kakih 25 let star mož, ki se je že nekaj dni potopal po okoliših in oprezal okrog hiš. Orožniki so ugotovili, da je to neki že znani tat iz Ljubljane, ki dela »poslovne« izlete v lepo okolico.

• **Obledela obleke barva v različnih barvah in pisira tovarna JOS. REICH.**

Vino po gostilniških cenah.

vič pograbil kosir in z njim skočil nadeni. Ko na ponovno zagotovilo, da mu bo plačal škodo, Brnović le ni odnehal in še vedno s kosirjem mahal po njem, je Globarevič potegnil samokres in trikrat ustrelil nanj. Vsi trije strelji so bili smrtni in je Brnović obelžal mrtev. Podžupana Globareviča pa so odvedli orožniki v zapor podgoriškega sodišča.

• **Tatvina pri Devici Mariji v Polju.** V stanovanje Franca Rodeta v Polju se je vtihotapil neznan tat in mu ukradel 2000 Din vredno zlato ur in 1500 Din vredno težko zlato verželo. Kakor domnevajo, je izvršil tatvino kakih 25 let star mož, ki se je že nekaj dni potopal po okoliših in oprezal okrog hiš. Orožniki so ugotovili, da je to neki že znani tat iz Ljubljane, ki dela »poslovne« izlete v lepo okolico.

• **Obledela obleke barva v različnih barvah in pisira tovarna JOS. REICH.**

Vino po gostilniških cenah.

vič pograbil kosir in z njim skočil nadeni. Ko na ponovno zagotovilo, da mu bo plačal škodo, Brnović le ni odnehal in še vedno s kosirjem mahal po njem, je Globarevič potegnil samokres in trikrat ustrelil nanj. Vsi trije strelji so bili smrtni in je Brnović obelžal mrtev. Podžupana Globareviča pa so odvedli orožniki v zapor podgoriškega sodišča.

• **Tatvina pri Devici Mariji v Polju.** V stanovanje Franca Rodeta v Polju se je vtihotapil neznan tat in mu ukradel 2000 Din vredno zlato ur in 1500 Din vredno težko zlato verželo. Kakor domnevajo, je izvršil tatvino kakih 25 let star mož, ki se je že nekaj dni potopal po okoliših in oprezal okrog hi

Drva za mestne reveže. Od 3. decembra naprej se bodo nakazala mestnim ubožcem drva, oziroma se bodo delili prispevki za nakup drv. Mestni ubožci, ki niso v oskrbi mestne oskrbnice, naj se zglašajo s svojimi izkaznicami ob uradnih urah v socialnem uradu na Rotovškem trgu, kjer bodo zadavne nakaznice.

Tlakovalna dela na državnem mostu bodo kmalu končana. Tlakovalna državnega mostu, ki silno ovira promet, bo v soboto končana. Nujno potrebno bo tudi tlakovati cestišče na obeh straneh mostu. Potrebno bi bilo, da bi se ta del tlakoval z granitnimi ali pa lesenimi kockami, kakor je že tlakovano državni most.

Vlom v framsko posojilnico. V noči na preteklo sredo so neznanji vlomilci vlomili v posojilnico v Framu. Prišli so v pisarniške prostore skozi vežna vrata, iz katerih so vrgli ključ, ki so tičali v njih. Naredili so polne peske in nujno proti modernim vlomilcem nobene varnosti. Zato svetujemo vsakomur, da svojo staro blagajno takoj modernizira ter jo da polniti z maso, ki daje popolno sigurnost proti vsakemu vladu. Pojasnila in proračune pošlje na željo 9572

STARE BLAGAJNE

ki so polne peske in nujno proti modernim vlomilcem nobene varnosti. Zato svetujemo vsakomur, da svojo staro blagajno takoj modernizira ter jo da polniti z maso, ki daje popolno sigurnost proti vsakemu vladu. Pojasnila in proračune pošlje na željo 9572

TOVARNA BLAGAJN DR. Z. O. Z. v Mariboru, Orožnova ulica števil. 10

to so se prilagajali do blagajne, v kateri so izgrajili z glavne ključavnice držal, demontirali ključavnice in odprli vrata. Vlomili so v treser in odnesli okrog 2000 Din. Vlomilci so delali zelo previdno, najbrž v ročnicah, ker niso pustili nobenih sledov.

Iz Celja

Ljudske vseučilišče. V ponedeljek ob 20. bo predaval znana vzgojiteljica gđ. J. Milnarčeva, nastavnica na dokli. školi v Mariboru, o »Dekliški vojski«. Vabimo starše in vzgojitelje, da se udeležijo predavanja v čim večjem številu.

Nov proračun mestne občine bo razglašen na vpogled za čas 5 dni od ponedeljka 26. t. m. dalje. Vsak član mesta kakor tudi vsaka oseba, ki plačuje v mestu neposredni davek, ima pravico postaviti predlog proračuna svoje pripombe.

Novi repertoar celjskega gledališča. V Mestnem gledališču bo v novi sezoni, ki je bila odprta v tork, 12 gostovanih ljubljanskih drame in 3 uprizoritve domačega ansambla, skupno 15 predstav za abona. Izven abonmanta bo domači ansambl nastudiral dve otroški igri in priredil Mi. klavžev večer. Repertoar obsega naslednja dela: Golia: Bratomor na Janovem. Kref: Kreatura. Dr. Sorli: Divji ognji. Križar: Gospoda Glomajevci. Nikolajevič: Na mnoga leta. Nušić: Zaljubljeni ostali. Schein: pilingova: Gugalnica. Achar: Migo, dekle z Montparnasa. Bescher: Sovražnik ljublj. Galsworthy: Rodbinski oče. Strindberg: Velika noč (ki je bila uprizorjena 20. t. m.) Raort: Waterloo. Arnold-Bach: Drzni plavalec. Reel-Fajner: Trije vaški svečniki. Lengyel: Tajfun.

Predavanje za mojstrske izpite se bo nadaljevalo v soboto 24. t. m. ob 19. v mali dvorani Obrtnega doma.

Otvoritev otroškega vrta v mestni narodni šoli bo v ponedeljek ob 9. Starši naj pripeljejo ta dan otroke v šolo, kjer bodo dobili vse potrebne informacije.

Ukinite pasji kontumac! Več mesecev smo imeli v Celju in celjskem srezu strog pasji kontumac, ki je bil pred dobrih dveh mesecev omiljen. Ker v tem času ni bilo niti enega novega primera stekline, bi bilo gotovo dobro in prav, če bi oblast popolnoma ukinila nepotrební in nadležni kontumac.

Obnovite srečke drž. razredne lote. rje v podružnici »Jutra« v Celju.

Kino Union. Danes ob 16.30 v zvočni velfilm »Mala Dorrit« in zvočni tedi.

Iz Kranja

Neznano kam je izginil pretekli teden Franc Zorman po domače Bogarjevec s Klanca pri Kranju. Bil je zaposlen pri avtomobilskem podjetju g. Gorčiča kot sprevednik. Fant je visok in krpak. Pogrešajo ga že teden dni.

Občinske ceste. Letos je kranjska občina ceste posula z drugačnim peskom kakor druga leta, namreč s finim portirnim peskom in gramozom iz Slavčevega kamnoloma v Kokri. Trg je posut s prav drobnim, cestišče pa z debelejšim peskom. Portirni gramoz je dražji, toda mnogo boljši in trši.

Iz Trbovelj

Predavanje. Drevi ob 20. bo v Sokolskem domu predavanje »Naši onkraj meje«. Pozivamo vse člane Sokola, da se predavanju udeležijo. Nečlani dobrodošli.

O razmerah na vodenski šoli nam pišejo: Na vodenski šoli se nekaj let manjka kaka učna moč, zaradi česar se mora vršiti pouk v nekaterih razredih izmenoma, tako da imata dva razreda pouk ko. maj vsak drugi dan. Ako je med tem kak šole prost dan, potem izgubi tak razred kar po več šolskih dni, kar pouku gotovo ne more biti v korist. Rudarji svoji decit itak ne moremo nuditi drugega ko šolsko izobražbo, zato bi želeli, da bi bila vsaj ta dobra in v redu. Boljše situirani starši si pomagajo na tak način, da pošljejo svoje otroke v šole v Ljubljano, mi pa tega ne moremo, zato prosimo, da šolska oblast vendar še enkrat dodeli vodenski šoli manjkajočo učno moč, da se bo lahko vršil pouk v redu.

Iz Ptuja

Spominska svečanost. Ob 40dnivnici smrti Nj. Vel. kralja Aleksandra I. je bila v pravoslavni kapelici žalna svečanost, ki jo je opravil z lepim nagovorom župnik g. Baron iz Maribora. Svečanosti so se na čelu številnega prebivalstva udeležili sreski načelnik dr. Bratina, predsednik občne Jorše, sodnik dr. Lipič, gimnazijški ravnatelj dr. Kovacic in deputacija gasilske čete.

Poverništvo vodnikov družbe poziva vse, ki se za letošnje niso plačali članarine, naj to nemudoma stori, ker je že skrajni rok. Tudi novi člani naj se pravočasno prijavijo, ako želijo, da prejmejo z drugimi člani vred knjige.

Na Dravskem polju je spet gorelo. Te dni zgodaj jutraj je vžgnil plamen iz gospodarskega poslopja posestnika Medvedove Jere v Cirkovcah. Ker je bilo na sklednjem mnogo sena, last posestnika Kmetca Jurija, poslopje pa je bilo tudi s slamo krito, so plameni naglo obšli vso zgradbo.

Na pomoč so prihiteli domači gasilci, ki so ogenj omejili. Ogenj je bil najbrž podtaknjen. — Drugi požar pa je nastal pri posestniku Zirovniku Mihaelu v Pobrežju pri Ptuj. Goreti je začelo tudi na gospodarskem poslopju, ki je bilo delno leseno in delno zidano in s slamo krito. Domači so bili še v posteljah, ko je ogenj zajel že tudi hišo. Gasilci iz Jurčevca in Ptuja so najprej rešili družino, nato pa še živino in nekaj pohištva. Vse drugo je zgorelo. Kakor se splošno sodi, je bil tu vzrok slab dimnik, iz katerega je švignila iskra na slamnato streho.

Tatvina kolesa. Posestnikov sin Dolenc Simon iz Dragonje vasi pri Cirkovcih si je kupil v ponedeljek novo kolo za 1600 dinarjev. Ko se je pripeljal v Cirkovce, se

je napotil v neko trgovino ter prislono kolo na zid. Ko se je vrnil, kolesa ni bilo več. Ljudje so opazili, kako je nekdo sedel na kolo, vendar so mislili, da je kolo njegovo. Naslednjega dne so našli ogrođje kolesa ob železniški progi v Cirkovcah. Tat je odnesel kolesi, a ogrođje je zavrgel.

K umoru čuša Franca, posestnika. vega sina iz Stojncev, nam poročajo, da so orožniki aretirali štiri osebe, sinove posestnikov iz Stojncev. Aretrance so spravili v pujske sodne zapore. Kdo je glavni krivec, se še ne ve.

Kino bo predvajal v soboto ob 20. in nedeljo ob pol 19. in pol 21. film »Misterijo džungle«. Dodatek kulturni film in Poxov tednik.

Gospodarstvo

Pokojninsko in starostno zavarovanje

Kakor je »Jutro« že poročalo, je bila 16. t. m. sklicana od ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje v Beograd konferenca zaradi razširjenega pokojninskega zavarovanja namoščencev na vso državo in uvedbe starostnega zavarovanja delavcev. Načrt tozadavne uredbe so na beograjski konferenci odklonili tako zastopniki delodajalcev kakor tudi zastopniki delojemalcev. Ta načrt uredbe se je izkazal kot docela nesprejemljiv, kakor ga je »Jutro« označilo že pred konferenco.

O tej stvari smo prejeli od Pokojninskega zavoda za namoščence v Ljubljani naslednje pojasnilo:

V nekaterih listih so bili v zvezi z zadnjimi posvetovanji, ki so bila v ministrstvu za socialno politiko in narodno zdravje pretekli petek, priobčeni razni članki o bodoči usodi ljubljanskega Pokojninskega zavoda in o bodočem razširjenju namoščenskega pokojninskega zavarovanja na vso državo. Res je, da je imenovano ministrstvo pokrenilo akcijo za sestavo uredbe, s katero naj bi se razširil veljavni zakon o pokojninskem zavarovanju namoščencev ter bi se uvedlo tudi delavsko zavarovanje za primer onemoglosti, starosti in smrti. Osnutek take uredbe, o katerem se je razpravljalo v listih, pa ni predlog ministrstva za socialno politiko, temveč je delo enega strokovnjaka izven ministrstva.

Omenjeno posvetovanje v Beogradu, ki se bo še nadaljevalo, je imelo le namen, zbrati gradivo in predloge posameznih strokovnjakov, zato je pomenilo le prvi konkretni poizkus v reševanju obeh vprašanj. Ministrstvo namerava šele po treh pripravljenih delih pristopiti k sestavi svojega osnutka te uredbe. Ta načrt bo pa do- stavljen vsem zainteresiranim organizacijam in ustanovam v izjavo. Iz tega je razvidno, da bo prizadeta javnost imela dovolj prilike in možnosti, da bo sodelovala pri končni rešitvi obeh najvažnejših problemov socialne politike.

Iz gospodarskih krogov smo prejeli še naslednji dopis: Čeprav se že nekaj let vrsti-

jo pri nas resolucije organizacij delodajalcev in tudi delojemalcev, da je treba delavsko socialno zavarovanje strogo decentralizirati, da se zmanjšajo visoke rešitve v korist zavarovancev, nam največji primer glede SUZORjevega načrta uredbe za starostno in pokojninsko zavarovanje delavcev in namoščencev odkriva, da centralistične tendence, ki že od nekdaj vladajo v SUZORju, niso prav nič popustile. Nasprotno, nepopoljšljivi centralisti pri SUZORju smatrajo sedanjí čas celo za primeren, da delajo nove poizkuse centralizacije vsega, kar diši po socialnem zavarovanju. Ze dolgo gledajo po strani razvijajoče se društvene bolniške blaginje privatnih namoščencev, čeprav so te društvene blaginje, kolikor ne gre za višje zavarovanje, organi SUZORja. Sedaj bi se jim zahotelo spraviti pod okrilje SUZORja še pokojninsko zavarovanje namoščencev, četudi zaenkrat samo delno.

Sicer v SUZORjevem načrtu uredbe glede starostnega in pokojninskega zavarovanja delavcev in namoščencev ne vidimo nevarnosti za samostojnost našega Pokojninskega zavarovanja, saj o tem načrtu uredbe ni imelo prilike razpravljati niti ravateljstvo SUZORja kot samopravni organ te institucije in načrt uredbe tudi na merodajnih mestih ni našel odobrenja, vendar smatramo za potrebno, da se za bodočo prepreči vsak podoben poizkus. Demontaže Pokojninskega zavoda, tudi delne, ne bomo nikdar dopustili in odklanjamo tudi razne koncesije glede zavarovanja namoščencev iz ostalih delov države pri Pokojninskem zavodu v Ljubljani. Kolikor ni to neobhodno potrebno za čas, dokler se ne ustanovijo slični zavodi za ostale dele države. Glede socialnega in tudi glede bodočega starostnega zavarovanja delavcev pa nadalje odločno vztrajamo na tem, da se to zavarovanje v finančnem kakor tudi v upravnem pogledu decentralizira, ker smo prepričani, da bo taka decentralizacija prinesla pomeniteve aparata in vsega poslovanja in bo s tem šele omogočila uvedbo starostnega zavarovanja delavstva.

Vlažno, hladno sedaj NIVEA

Po burji, dežju ali snegu je posebno potrebno, da zaščitite svojo kožo pred vetrom in slabim vremenom, a to boste najbolje napravili takole: vsak dan na veter, preden ležete spat, nadržite kožo nalahno z Nivea kremo. Koža postane zaradi tega mehka in gibka, a poleg tega tako odporna, da ji še tako slabo vreme ne bo škodilo. Zaradi Eucerita, ki ga vsebuje Nivea krema, prodre ta globoko v kožo, a ne ostavi za seboj nobenega bleśka ter je istočasno krema za dan in noč.

Vprašanje devalvacije valute v državah zlatega bloka

Čeprav je na svetovnem deviznem trgu od letošnje februarске devalvacije čehoslovake krome poslato mirneje in se opaža vsaj na zunanji nekaka stabilizacija mednarodnih deviznih razmer, vendar so še v zadnjem času znova pojavile tendence, ki gredo za tem, da bi se z devalvacijo pomagalo gospodarsstvu v državah, ki še držijo staro relacijo nampram zlatu. Navzlic sklepom držav zlatega bloka glede solidarne obrambe zlate valute, se baš v teh državah opaža ponovno oživiljenje teoretičnih razprav o devalvaciji.

Gospodarska depresija je v državah zlatega bloka še vedno na najnižji točki, čeprav se vse te države živo prizadevajo za oživiljenje gospodarstva. V začetku letošnjega leta je bilo sicer tudi v državah zlatega bloka opažati malenkostno konjunkturalno izboljšanje, ki pa mu je kmalu sledila zopet reakcija. Gospodarskevi v teh državah gledajo nekako z zavistjo na države, ki so devalvirale valuto in kjer je stanje vendar v splošnem boljše. Zlasti v Angliji se konjunktura nepričakovano ugodno razvija, kar predvsem pripisujejo devalvaciji funta in okolnosti, da Anglija ni uporabila posebnih umetnih sredstev, da bi dvignila konjunkturo, v čemer se angleška konjunkturalna politika bistveno razlikuje od ameriške, kjer so konjunkturo z dalekosežnimi ukrepi naglo dvignili, pa se je kmalu pokazala reakcija.

Najznačilnejši za gospodarsko stanje držav z zlatim standardom je previsok nivo cen v primeri z ostalimi državami. Zaradi tega je tudi konkurenca zmoglost teh držav na svetovnem trgu zelo slaba. Polagoma prodira spoznanje, da za vzdrževanje zlatega standarda ni potrebno samo, da država kopiči ogromne zaloge zlata, kakor v Franciji, potrebno je tudi, da nivo cen ustreza splošnemu svetovnemu nivoju cen. Tako prihaja intezna vzdrževanja zlatega standarda v nasprotju z interesom gospodarstva, ker pomeni gadanje cen vedno poslabšanje konjunkturalne in gospodarske delavnosti. Tako prodira spoznanje, da je atremčenje po vzdrževanju zlatega standarda nezdruljivo s prizadevanjem za ohranitev sedanjih cen. Države zlatega bloka so takorekó na razpotju: če hočejo ohraniti zlati standard, morajo pritrditi nivo cen navzdol, da bodo cene ustrežale svetovnemu nivoju cen; če pa hočejo ohraniti sedanjí notranji nivo cen, tedaj morajo preiti ali še računati z devalvacijo, ne glede na tehnično pozicijo dotične valute in ne glede na višino zlatih rezerv. To velja zlasti za Francijo, ki se je s številnimi ukrepi proti uvozu hotela obvarovati tako krize, kakor tudi pada cen. Posledice te politike se kažejo v tem, da obšuti dana Francija vso težo gospodarske krize, ki je prišla tam te poznate nego v

drugih državah. Brezposelnost, ki je bila prejšnja leta v Franciji v primeri z drugimi državami malenkostna, je baš letos hudo narasla v Irenotku, ko se je v akoru vseh državah z devalvirano valuto gospodarsko stanje že precej izboljšalo in je brezposelnost občutno padla.

Se huše so v tem pogledu težkoče Nem. čije, kjer se je sicer notranja konjunktura precej izboljšala, vendar pa je Nemčija pri tem v valutnem pogledu zašla v stanje, ki ga ni mogoče več dolgo vzdržati, zlasti ker so nemški industrijski izdelki zaradi previsokega nemškega nivoja cen na svetovnem trgu predragi in v mnogih primerih niso sposobni konkurence, kar je povzročilo letos nadaljnje nazadovanje nemškega izvoza. Vse te težkoče pa seveda vplivajo neugodno tudi na druge države in morda ima jo angleški ekonomisti prav, ko trdijo, da sta danes Nemčija in Francija največja ovira za premostitev svetovne gospodarske krize.

Pa tudi druge manjše države z zlatim standardom so v sličnem položaju. Teoretična razpravljanja o potrebi devalvacije valute so v zadnjem času zavzela znaten obseg zlasti v Belgiji, ki kot visoko industrializirana izvozna država še bolj okuži breme zlate valute in visokih cen kakor Francija, saj je Belgija tesno navezana na trgovino z blagom držav okrog angleškega funta. Zato pridobivajo propagatorji davalvacije v Belgiji vedno več pristavev. V Švici je odpor proti devalvaciji sicer še vedno zelo velik, vendar je za tamošnje razmere značilen sklep švicarske hotelske industrije, ki prihajajo v Švico v času od 15. decembra do 15. aprila, angleški funt po 16 frankov nasproti običajnemu tečaju 15.35, kar je izrazilo precejšnje vznemirjenje v Franciji, češ to je v nasprotju s sklepi zlatega bloka in pomeni pričetek gibanja za devalvacijo.

Najznačilnejše pa je vsekakor stališče Nizozemске, kjer so se prav tako pojavile atake proti zlatemu standardu. Nizozemski finančni minister Dud je imel v nizozemski zbornici značilen govor, v katerem je označil devalvacijo holandskega goldinarja v sedanjem trenutku za neprimeren ukrep. Pristajam devalvacije pa je napravil precejšnje koncesije z izjavo, da ne smatra za izključeno, da bo treba kot zaključek gospodarske politike, ki stremi za stabilnimi razmerami, razmišljati o prilagoditvi holandskega goldinarja devalviranim valutam. Trenotno pa bi po njegovem mnenju povzročil tak ukrep je nove motnje v gospodarskem ravnotežju Izjava holandskega finančnega ministra je izzvala v vsej zapadni Evropi veliko pozornost, ker je to

príkrat, da je holandski minister dal pri staaem devalvacije tako, četudi teoretično koncesijo. Vsekakor je iz navedenega razvidno, da sedanjo dobo velikih valutnih sprememb ne moremo se smatrati za zaključeno vsaj glede tih držav, ki se vzdržujejo zlati standard.

Gospodarske vesti

Mariborska komisija za likvidacijo agrarne reforme je premešena v Ljubljano. Kraljevska banska uprava dravske banovine sporoča: Z odlokom ministrstva za kmetijstvo od 9. oktobra t. l. (št. 00314) je bilo odrejeno, da se sedež komisije za likvidacijo agrarne reforme za srez: Murska Sobota, Dolnja Lendava, Ptuj, Ljutomer, Maribor levi breg in desni breg Prevalje, Slovenjgradec, Konjice, Smarje pri Jelšah in Celje premešči iz Maribora v Ljubljano in da nosi naziv: »Komisija za likvidacijo agrarne reforme I. v Ljubljani, dočim ima komisija za ostale srez v dravski banovini s sedežem v Ljubljani, sedaj naziv: »Komisija za likvidacijo agrarne reforme II.« v Ljubljani. Komisija za likvidacijo agrarne reforme I. je pričela poslovati v Ljubljani dne 10. t. m. Prostore ima skupno s komisijo za likvidacijo agrarne reforme II. na Starem trgu št. 34/II.

Kazni za devizne prestopke. Finančno ministrstvo je objavilo novo seznam oseb, ki so bile v zadnjem času kaznovane zaradi kršitev deviznih predpisov. Seznam obsega 14 oseb. Z najvišjo kaznijo 300.000 Din je bil kaznovan Zoltan Herzog, ravnatelj Naščeke tvornice tanina in parne žage, d. d. iz Zagreba zaradi ustvarjanja teriatov v inozemstvu v tuji valuti s tem, da je dal inozemstvu na razpolago v naši državi ustrezajoče vsote v dinarjih. Marton Halduska, prokurist neke banke v Senti, je bil kaznovan s 100.000 Din zaradi nedovoljenega posredovanja pri poslih plačilnega prometa med našo državo in inozemstvom. Ostali so bili kaznovani zaradi manjših formalnih prestopkov, med drugim neka tvrdka v Ljubljani s 15.000 Din in neka tvornica na Gorenjskem s 3000 Din.

Koledarček osrednjega Društva jugoslovanskih obrtnikov za dravsko banovo v Ljubljani je izšel ter se naroča pri osrednjem DJO Ljubljana, Rimska cesta 19. Vsebinska tretja letišča koledarčka DJO je vsestranska. Koledarček za leto 1935 vsebuje nekrolog s sliko pokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Ureditelja ter sliko Nj. Vel. kralja Petra II, mednarodne cestne znake z opisom in sliko, koledar za zadnje polletje 1934, vse leto 1935 in prvo polletje 1935; sredi beležni koledar, opis o organizaciji DJO, nadalje opis obrtniškega glasila »Obrtnik«, članek o pomenu in stroju gospodarskih zbornic, seznam obrtniških združenj dravske banovine, izčrpen opis o elektrotehnični razsvetljavi za določitev velikosti žarnic, pregled kovin in spajalnih pripomočkov, tabele za I in U nosilce, za plinske cevi in T železo, izčrpen članek o mizarskem detaljnem risanju, razne tabele za obremenitev in trdnost betona, dopustne napetosti zidovja v stenah in obokih ter razne manjše tabele in navodila. Sledje mere in uteži, izčrpen članek o domači karni, pregled pravilnikov in uredb na podlagi obrtnega zakona in poučen članek o najetju kredita pri Obrtni banki kraljevine Jugoslavije v Ljubljani. Koledarček je priročnik za vsakega obrtnika, pomočnika, valenca, zato si ga naročite za ceno 12 D n, ki je malenkostna glede na vsebino.

Dobave. Komanda pomorskega zrakoplovstva v Dvuljah sprejema do 3. dec. ponudbe glede dobave 25 plošč aluminijeve pločevine in 10 kg aluminijeve žice. Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 9. dec. ponudbe glede dobave 1150 kg ricinovnega olja do 11. dec. glede dobave 1230 kg profilnega železa, 430 kg ploščatega železa, 260 kg plinskih cevi, 100 kg železnih cevi, 530 kg vijakov in 6500 kom. opeke, do 12. dec. glede dobave 2075 kg belega bombaža za čiščenje in 170 kg pisane bombaža za čiščenje. Pri vojnotehničnem zavodu v Kragujevcu se bodo vršile naslednje ofertne licitacije: 7. dec. glede dobave 1.300.000 kg medeninate žice, del, 40.000 kg medeninatih trakov, 2000 kg medeninate žice, 12. decembra glede dobave 1300 kg bakrene pločevine, 600 kg medeninate pločevine, 40 kg bakrenih obrobovk, 416 kom. delov bakrenih spiral, 250 kg bakra v palicah, 60.000 kg žveplene kisline in 60 kg solne kisline, 14. dec. glede dobave 850.000 metrov trakov, 300 m amerikan platna in 1500 kg bombaža za čiščenje, 18. dec. pa glede dobave 4000 kg jekla. Dne 12. dec. se bo vršila pri komandi mornarice v Zemunu ofertna licitacija glede dobave 4000 m² aeroplanskega platna in 10.000 m trakov. Dne 13. dec. se bo vršila pri upravi smodnišnice v Kamniku ofertna licitacija glede dobave 2000 kg gutaperče.

Borze

22. novembra

Na ljubljanski borzi sta se danes oevizi Newyork in London nekoliko okrepili. V privatnem kiliringu notirajo avstrijski šilingi 8.10 do 8.20 (v Zagrebu promet po 8.15). V zagrebškem privatnem kiliringu je bil še promet v angleških funtih po 231; grški boni so se nudili po 29.40, španske pezete po 5.70.

Na zagrebškem efektnem tržišču je bila tendenca v Vojni škodi mirna in je bil zabalen promet za kaso po 329 in 330 (v Beogradu po 331 in 330), za december pa se je nudil denar po 331, blago pa po 334. V ostalih državnih vrednotah ni bilo prometa. Zaključek pa je bil še v delnicah Trboveljske po 100.

Devize

Ljubljana. Amsterdam 2309.29 — 2320.65. Berlin 1370.14 — 1380.94, Bruselj 796.91 do 800.65, Curih 1108.35—1113.85, London 169.86—171.46. Newyork 338.83—3417.09. Pariz 226.07—226.19, Praga 142.62—143.48. Tret 290.90—293.30 (premijsa 28.5 odstotka) avstrijski šiling v privatnem kiliringu 810—820.

Curih. Pariz 20.3250, London 15.4150. Newyork 308.50, Bruselj 71.95, Milan 26.9050, Madrid 42.16, Amsterdam 208.50, Berlin 123.90, Dunaj 56.85, Stockholm 79.45. Oslo 77.45, Kobenhavn 68.50, Praga 12.88, Varšava 58.20, Atene 2.93, Bukarešta 3.05.

Dunaj. (Tečaji v priv. kiliringu.) Beograd 12.29, London 26.98, Milan 45.96, Newyork 538.47, Pariz 35.57, Praga 21.87, Curih 174.57, 100 S v zlatu 128 S pap.

Elekti.

Ljubljana. Vojna škoda 328 — 330, 7/8 investicijsko 70 — 71, 4/8 agrarne 40 — 41, 6/8 begluske 54 — 56, 7/8 Blair 52 — 53, 8/8 Blair 61 — 63.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 329 — 331, za december 331 — 334, 7/8 investicijsko 71.50 bl. 4/8 agrarne 40.50 bl. 7/8 Blair 52 — 54, 8/8 Blair 64 bl. 7/8 Drž. hipotekarna banka 63 — 64, 6/8 begluske 54 — 54.25; delnice: Narodna banka 4200 bl., Priv. agrarna banka 210 — 216, Sečerana Obkolje 115 — 120, Trbovlje 100 do 105, Ljevaonica (sijek 100 bl.

Beograd. Vojna škoda 331 — 332.50 (331.330), za december 332 — 334, 7/8 investicijsko 69.50 — 75.50 (70.50) 4/8 agrarne 40 do 40.50 (40), 6/8 begluske 54.50 — 55 (54.85), 8/8 Blair 61.50 — 63 (62), 7/8 Blair 53 — 53.50 (53.50), 7/8 Drž. hipotekarna banka 64 bl., Narodna banka 4280 den., Priv. agrarna banka 211 — 214 (213).

Dunaj. Dunav-Sava-Jadran 12.65, Državne železnice 20.45, Trboveljska 12.75.

NUR-BLOND

specialni shampoo za blondinke

je najstarejši in najbolj zahteven specialni Shampoo za nego prirodno plavih las na vsem svetu. Dobiva se povsod.

Blagovna tržišča

21.10.

+ Winnipeg, 22. nov. Začetni tečaji: Pšenica: za dec. 78.1250, za maj 82.75, za julij 83.6250.

+ Chicago, 22. novembra. Začetni tečaji: Pšenica: za dec. 99.125, za maj 98.3750, za julij 92.3750; kornuza: za maj 85—8250.

+ Ljubljanska borza (22. t. m.) Tendenca za žito je bila mirna. Nudi se (vse za slovensko postajo, plačljivo v 30 dneh): pšenica (po mlevski tarifi): baška 78 kg po 152 — 153; baška 79 kg po 155 — 157.50; kornuza (po navadni tarifi): nova umetno sušena e kvaliteto garancijo po 115 do 117; žasu primerno sija po 107.50 do 110; moka (fco Ljubljana, brez prom. davka): 230 — 235; banatska 237.50 do 240; slavonaka 227.50 — 230; otrobi: pšenčni brez prometnega davka, debeli 135 — 140 drobni 110 — 115.

+ Novosadska blagovna borza (22. t. m.) Tendenca nespremenjena. Promet srednji. Pšenica: baška, okolica Novi Sad zornenbanatska 103 — 105; okolica Sombor, južna banatska 102 — 104; srednjobanatska, gornjebaška in aremska 104 — 106; baška poliska 114 — 116; ladja Bezeji 113 — 115; slava, von. 110—112 Rž: baška 102—104. Oves: baški, srem. 78—80; slavonški 82—84. Ječmen: baški, aremski, 65.66 105 — 107.50; jri, 67.68 kg 120 — 122.50. — Kornuza: baška in aremska 53 — 55; umetno sušena 60—62; za decembar-januar 56 — 58; banatska sušena 57 — 59. — Moka: baška in banatska (v oklepajih

Taktika bodoče vojne

Prvi in pglavitni cilj vojnih operacij: letalski napad na sovražni-kove postojanke, uničenje vojnega materiala in omrtvičenje na-sprotnikove vojne pripravljenosti

Nemški polkovnik v rezervi Lottspeich je priobčil v nekem listu zanimiva razmotri-vanja o tem, kako se bo vršila bodoča vo-jna. Po njegovem mnenju pojde v tej vojni vsaj v prvih trenutkih za to, da se nasprot-nikova vojna pripravljenost čim hitreje in temeljiteje omrtviči. Bodoča vojna bo ne-dvomno že prvi dan kazala drugačen obraz nego svetovna vojna. To bo »zaslug« tak-tike, da se nasprotnikova odpornost zlomi čim prej, k čemer bo pripomoglo spet novo orožje, ki stopa v ospredje vsega vojnega dejanja in katerega učinkovitost je nepre-računljiva. To je orožje zračne vojne sile, ki daje možnost, da se vojna odloči že v ne-

koliko dneh. V vojnem času je ojačenje te-ga orožja po kakovosti in številu doseglo v vseh državah prekomerne oblike.

Lottspeich si zamišlja potek bodoče vo-jne v prvem času sledeče:

V prvi minuti vojne napovedi planejo vsa za to določena letala napadačev države iz svojih lop proti nasprotni državi. To je vodstvo napadalnih vojnih operacij že v mirnem času razdelilo v parcele po 30 do 50 kvadratnih kilometrov, na katerih si je z vojnemu službo zabeležilo vse za vojne namene v poštev prihajajoče objekte, večje železniške postaje, mostove, municijske in druga vojaška skladišča, letališča, prista-nišča, tovarne itd. Za vsako parcelo je do-ločenih več pilotov, ki so svoja ozemlja pre-potovali po možnosti kot turisti že v mirnem času in si jih doobro ogledali. Ob vojni napovedi zletijo letala v čim večji višini, da jih ne more nihče videti in slišati, proti meji in se spustijo nižje šele tedaj, ko dosežejo vsako svojo parcelo, kjer pričnejo po točno pripravljenem načrtu z bombami uničevati vse važne objekte.

Če je napadalna zračna sila v prvih dneh po vojni napovedi v vsakem oziru močnejša od nasprotnikove sile, tedaj je uspeh malo da ne zagotovljen, kajti mobilizacija v napadnem državi se ne more več izvršiti v redu ali pa se sploh onemogoči. Brez že-

leznic, mostov, zalog se nobena armada ne more dovolj hitro zbrati, vrhu tega bi imel takšen uspeh ogromen moralen vpliv do-ma, kakor tudi v nasprotnikovi deželi. Drugo je seveda vprašanje, če je napadalec po svoji sili in pripravljenosti prilčno enako-vreden napadalcu ali če mu pride na pomoč kakšna tretja država. V tem primeru bi bil ves nadaljnji potek vojne odvisen od tega, kako bi se obnesle zračne sile na eni ali drugi strani.

Vsekakor pa je težko verjetno, pravi Lottspeich, da bi v začetku zasledovali kakšne druge vojne smotre nego omenje-nje, in pred vsem ni verjetno, da bi trčili čas z negotovimi akcijami proti civilnemu prebivalstvu, ki imajo v igibanjih mnogih strokovnjakov v bodoči vojni tolikšno ulo-go. Za prvi udarec v zraku bi šlo vsako posamezno letalo in uporaba vsakega po-sameznega za napade na civilno prebival-stvo bi pomenilo lahkomišelnost cepitve sil. Uničenje nasprotnikovega vojnega materia-la je prvi smoter, kajti brez zadostnih voj-nih sredstev se ne more dolgo upirati niti največja niti najpogumnejša vojska, šele če bi se vojna prelevila v položajno vojno z otreblimi frontami in brez prostora za ofenzivna dejanja, bi prišel čas, da prene-sejo zračne sile svoje delovanje na mesta oziroma na civilno prebivalstvo.

Avstrijski kancelar v Rimu

Dunajski kancelar Kurt Schuschnigg na obisku v italijanski prestolnici

Zračna tekma okolu sveta

Iz Pariza v Buenos Aires, San Francisco, Tokio in nazaj v Pariz

Iz Pariza poročajo, da so se začeli tam takoj po zaključku tekme Angleske - Av-stralija razgovori o novi in še večji tekmi, ki bi se izvedla prihodnje leto pod fran-cosko zaščito.

Pričetno so nameravali organizirati samo tekmovalni polet iz Pariza v Hanoi v Fran-coski Indokini, toda strokovni krogi, po-sebno letalski konstrukterji, so nastopili proti temu načrtu, češ da bi bilo bolje pri-rediti tekmo naravnost okolu sveta, t. j. iz Pariza v Buenos Aires, San Francisco, Tokio in spet v Pariz. Za ta načrt se za-

nima posebno letalski minister Denaip A. misli, da bi ne bilo s to prireditvijo nič težje nego s poletom iz Angleske v Avstra-lijo.

Denaip je že sklical konferenco z gradi-telji letal, da bi se podrobneje razgovorilo o tem načrtu. Nekateri krogi so mnenja, da bi bilo treba za njegovo izvedbo več-letnih priprav, dočim so se oglašili že raz-ni angleški in ameriški letalci, ki so izjavili, da bi bili pripravljeni takoj sodelovati pri tej tekmi.

Brzina govorice

Londonski veleposelnik sir Alfred Hambrooke se je hotel prepricati, kako hitro se širijo govorice in je zaradi tega dal razširiti vest, da stoji tik pred polo-mom. Se tisti dan zvečer je odpotoval iz Londona v Edinburgh k nekemu banketu, kjer so ga sprejeli prijatelji in znanci s strašno kislimi obrazi. Gostitelj mu je ce-lo namignil, da ni zaželen gost v njegovi družbi. Sir Hambrooke se je moral precej truditi, da je ljudem dopovedal resnico o sebi ter obenem proklel razširjalce govo-rice, ki lahko store najbolj poštenemu člo-veku nepopravljivo škodo.

Novo ugrabljenje v Ameriki

Filadelfijski list »Public Records« poroča, da so ameriški banditi ugrabili nekog ugled-nega osebnost iz Filadelfije. Zahtevali so sto-tisoč dolarjev odkupnine.

Avtobus na osmih kolesih

Angleške tovarnice so začele izdelovati nove avtobuse z osmimi kolesi

Rekorderska podmornica

Holandska podmornica »K 18« se je te dni odpravila na potovanje, ki je najdaljše med vsemi, kar so jih poskusile doslej podmornice. Preko Dakarja, Brazilije, Ar-gentinije, vsega Atlantskega oceana, Kap-skega mesta, otoka Mavricija in Zapadne Avstralije bo potovala do Surabaja na Ja-vi. Na krovu je tudi učenjak, ki bo medpo-toma raziskoval privlačnost zemlje in koz-mično žarenje.

Čitajte tedensko revijo „ŽIVLJENJE IN SVET“

Kraljica Galapaškega otočja

Robinsonada Dunajčanke Wagnerjeve in nemškega državljana Lorentza v Južnem morju

Pod naslovom »Tragedija dveh moder-nih Robinsonov« smo objavili včeraj poro-čilo o najdbi nekega kapitana na Galapa-skih otokih, kjer je posadka španske ladje našla na dve človeški trupli, očitno

»Kraljica« Wagnerjeva

ljudi, ki sta obrnila civilizaciji hrbet. Kdo sta zakonca Wittmerja, se medtem ni mo-glo pojasniti. Nasprotno, stvar se je zaple-tla, ker se oglašajo v tej zadevi osebe, ki so bile pobliže znane z življenjem baroni-ce Wagnerjeve in ki pravijo, da je ženska mrlič, če je med mrličema sploh ženska, baronica Wagnerjeva, ne pa Wittmerjeva žena. Wittmer pa ni ba ne nihče drugi ka-kor Nemec Rudolf Lorentz, ki je iz Pa-riza odrinil na Južno morje, preprčan, da bo tam doživel nenavadne pustolovski-ne.

Toda najprej se je treba pobliže sezna-niti s preteklostjo baronice Wagnerjeve. Ta ženska ni Francozinja, niti nemška dr-žavljanica, marveč dunajskega porekla. Bila je hči ugledne dunajske uradniške družine. Najprej je živela na Dunaju, po-tem v Gradcu, od tam je šla na Madžar-sko, slednjič se je preselila v Pariz. Kot večja in izurjena umetnica obrtnica si je kmalu stekla ime v francoski prestolnici. Vsaka druga bi se s takšno usodo v sve-tovni metropoli zadovoljila. Toda Wagner-jevi je bilo to še vedno premalo. Hotela je doseči več, mnogo več. In tako se je zgo-dilo, da se je mlada Dunajčanka vrgla v vrtnice pustolovskega življenja, preprča-na, da bo našla v njem uteh, ki ji tako manjka v enoličnem življenju.

Preseljala je z umetnostne obrti v drugi poklic, postala je vohunka za antanto. Ne-varnost tega poklica jo je samo mikala. Ni ji bilo mar, kaj jo lahko doleti kot vohun-ko v vojaških zadevah. Preoblečena v bol-ničarko je potovala čez Svico v Nemčijo in ko se je vrnila v Pariz, je prinesla s se-boj toliko gradiva, da so bili njeni zaščit-niki popolnoma zadovoljni. Vohunki se je baje posrečilo izvahiti od nemških oficir-jev načrt za vkonakanje v Verdun...

Potem je končala vojna. Bivša vohunka se je vrnila v Pariz. A zopet ni bila za-dovoljna s svojim življenjem. Posrečilo se ji je sicer priklen ti nase nekega letalskega

častnika, a le za kratko dobo. Zakon je bil ločen. Wagnerjeva je začela živeti sivo, pustlo življenje brez napetosti, ki določa-jo vzpone in padce človeške usode. Tako je začela razmišljati, kaj bi se dalo storit, da bi ji ostalo življenje kratkočasnejše.

Nu, v tej puščobi ji je nekdo povedal, da je živel na prelomu našega stoletja v Parizu mož, čigar pustolovščine in borzne spekulacije so jemale sapo vsem, ki so ga poznali. To je bil Lebaudy. Dal se je okli-cati za kralja Sahare, Izvrstna ideja za Wagnerjevo! Samo si je treba izbrati dru-go torišče za njeno kraljestvo. Brez posebno dolgega premisleka se je Wagnerjeva odločila za otočje v Južnem morju.

Kmalu se je Wagnerjevi posrečilo spravi-ti vest o fantastičnem kraljestvu v Juž-nem morju v liste. Takoj se je našlo nekaj Robinsonov, ki so bili pripravljeni spre-mljati jo na daljno pot. In našel se je celo trgovec in fantazist, ki je ponudil Wagner-jevi srec in žep za izvršitev njenega načr-ta. Brez posebnega dolgega preudarka je Wagnerjeva sprejela ponudbo ter določila svojemu spremljevalcu vlogo moža-princa. Svarbeno spotovanje je bilo obenem vožnja v »kraljestvo« na Galapaških otokih. »Kra-ljica« in »princez« se je pridružilo nekaj tu-catov pustolovcev raznih narodnosti. Ko so prispeli tja, so oklicali monarhijo v Juž-nem morju. Kraljica je določila poseben ceremonijel za svoj dvor, njen mož pa je bil obenem tajnik vladarice. Državljeni te-ga fantastičnega »kraljestva« so nosili le-sene sandale in kožuhe kakor divjaki. Dva soferja »kraljice« moža sta opravljala službo dvornih lakajev. Naslovi, čni, pri-znanja so kar deževali.

Tako je vladala Wagnerjeva šestdeset dus na Galapaškem otočju. Njena država ni poznala bede, brezposelnosti, krize iz-voza. A konec te pravljice?

Alfred Rudolf Lorentz

Konec sta dve trupli, ki so jih našli na Charlesovem otoku. Ali sta to trupli Wagne-rijeve in Lorentza? Ali drugih belokor-cev? Pojasnil ni. In dokler ne spregovore v tej stvari verodostojni viri, ne bo mo-goče reči, kaj je z Wittmerjem in njegovo ženo in kakšna usoda je doletela »kraljico« Wagnerjevo in njenega moža-princa Lo-rentza.

NEKAJ ZA VSE

Bolniku moramo dati hrano le v po-polnoma čisti posodi s čistim priborom, s čistimi rokami, v čisti obleki. Jedi naj bo-do okusne in ne preveč tople, ne preveč hladne. Med posameznimi obroki naj bo nekaj presledka, bolnik naj ima časa za zvečenje in poiziranje. Ostanke jedi (im-pot!) naj ne ostajajo ves dan v bolnikovi sobi.

Levičarji imajo v splošnem baje višji krvni pritisk nego desničarji.

Dobra pitna voda naj ima temperaturo 8 do 10 stopinj.

Rak je lahko poklicna bolezen, posebno v katranski, barvni, arzeniški in petrolej-ski industriji. Rak briktinskih delavcev iz-vira od prahu in se ga ubranimo z odpravo tega prahu.

Mišice zavzemajo skoraj polovico celot-nega telesa.

Merapi zopet bruha

Iz Batavije poročajo najnovejši vesti, da je začel ognjenik Merapi zopet bruhati. Zrela vulkana se je razkilo. V notranjosti ognjenika se neprestano ponavljajo eksplo-zije, katere spremlja silno bobnenje pod zemljo.

Pred posarskim plebiscitom

Nemci delajo za plebiscit, ki bo 13. janua-ja prihodnjega leta v posarskem ozemlju, reklamno z vsemi mogočimi sredstvi — celo s kosi premega

Dragulji Staviskega najdeni

Pariški »La Presse« poroča, da se je francoski policiji posrečilo odkriti 42 od 45 iskanih draguljev veleseparja Staviske-ga. Skupna vrednost draguljev znaša pol-drug milijon francoskih frankov. List pra-vi, da so policijski organi na sledu še pre-ostalih treh draguljev, tako da bo najdba v kratkem popolna.

Rudniška nesreča na Kitajskem

Šanghajski list »Su Pao« poroča, da se je v fušunskem premogovniku primerila velika katastrofa. Pod zemljo je nastala eksplozija, pri kateri je bilo zasutih 100 ru-darjev. Rešili niso niti enega.

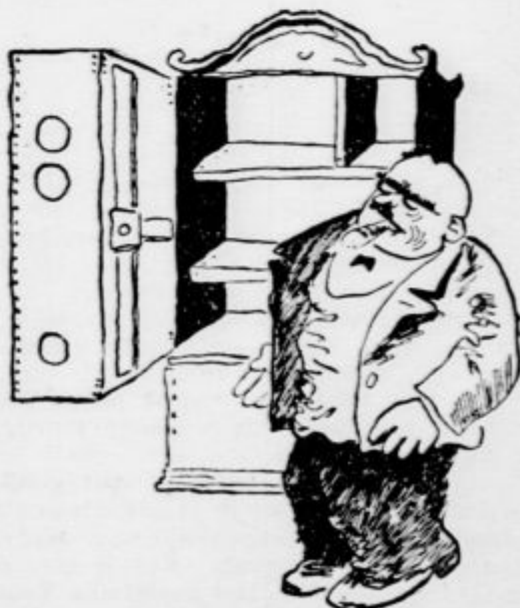
A NEKDOTA

Veliki igralec Edward Devrient je še v svojem 70. letu igral mladostne vloge tako, da je zasenčil vse sodobnike. Seveda je moral v ta namen iskati pomoči pri fri-zerjih in krojačih, v izvršnih lasuljah, ba-tirarnih oblekah, umetnih zobovjih in sminkah.

Nekoga dne je sedel pri zajtrku brez teh rekvizitov svojega poklica, ko je zabrel zvonec. Ker je bil služabnik odšel, je Dev-rient sam odprl vrata. Zunaj je bila dra-žestna, majhna žabica, vsa prestrašena, da ji je odprl plešast, brez zob, star gospod. Jecljaje ga je vprašala, da-li stanuje tu res gospod Devrient.

»Seveda.« je odvrnil igralec in se prikloni-l, »toda mladi gospod je žal pravkar od-šel...«

VSAM DAN ENA

Kaj, ko bi našo blagajno v sedanji kri-zi spremenili v hladilno omaro za jedila...

Brezposelnost med rudarji in brat. skladnice

4000 brezposelnih, 370.000 Din podpor - Bratovska skladnica mora biti rudarjem tudi borza dela

Ljubljana, 20. novembra. Kakor smo pred dnevi zabeležili, so priprave za ustanovitev posebne rudarske posredovalnice za delo v Ljubljani za nekaj časa zastale, ker so v Beogradu zavrnili predlog ljubljanske Glavne bratovske skladnice, da tudi ona prispeva svoj delež k financiranju te važne in potrebne ustanove. Na prošnjo Akcijskega odbora za pomoč gladijočim rudarjem pa je med tem tudi banka uprava votala znesek 10.000 Din za rudarsko posredovalnico in tako se je ne ustanovitev spet za dobrih korakov približala realizaciji. Glavna bratovska skladnica je te dni na seji ponovno sklenila, da pri upravnem odboru centralnega fonda za preskrbo nezaposlenih rudarskih in topilniških delavcev v Beogradu se enkrat urgira za votiranje potrebnega zneska. Glavna bratovska skladnica je namreč po zakonu obvezana, da vrši za rudarje vsa ona skrbstvena dela, ki jih za delavce drugih strok vršijo javne borze dela.

Glavna bratovska skladnica vodi stalno evidenco vseh brezposelnih rudarjev in topilniških delavcev na področju dravske banovine, ki se ji prijavljajo. Po statutu jim posreduje tudi zaposlitev, kolikor je pri danih razmerah mogoče, zbira statistično gradivo o gibanju zaposlenosti in brezposelnosti in jim podreja brezposelnostne podpore, kolikor so sredstva na razpolago. Za vse te naloge veljajo za Glavno bratovsko skladnico podobna pravila kakor za javne borze dela. Zavarovani rudarski delavci imajo v primeru brezposelnosti pravico 6 tednov do redne podpore in v veliki potrebi tudi do izrednih podpor. Kadar iščejo dela, jim mora bratovska skladnica nuditi podporo za pot v primeru, da jim je zaposlitev zagotovljena. V prvem času teže krize, ki je zajela našo premogovno industrijo, je Glavna bratovska skladnica v več primerih posredovala slovenskim brezposelnim rudarjem zaposlitev po premogovnikih v južnih krajih. Toda z dobro urejenimi tehničnimi in socialnimi razmeri, kakršne se vladajo pri nas, so naši delavci prišli na jugu v najbolj brezupne življenjske in stanovanjske razmere, ostajali so brez plač in so se naposled tako skoraj vsi rajši vrnili v domače kraje. Drugih mest za rudarje v času krize ni na razpolago in tako je Glavna bratovska skladnica naposled opustila posredovanja. Če se danes rudarji sploh še izseljujejo iz naših revirjev, si iščejo dela na lastno roko in jih bratovska skladnica pri tem po možnosti samo gmotno podpira. Sprito teh razmer je jasno, da

bi bila ustanovitev takšne posredovalnice, ki bi skušala brezposelne rudarje in zlasti rudarsko mladino plasirati v drugih strokah in poklicih, prav zaželjena. Glavna bratovska skladnica, ki ji je posredovanje dela rudarjem po zakonu naloženo, pa je v resnici v prvi vrsti dolžna, da ustanovitev posredovalnice gmotno podpre.

Brezposelnost v naših rudniških revirjih ima v zadnjem času nekako svoj stalni kader, ki se od meseca do meseca, od sezone do sezone le malo izpreminja. Ob koncu oktobra je bilo pri Glavni bratovski skladnici prijavljenih 1073 brezposelnih rudarjev, med njimi 482 samskih, 92 oženjenih brez otrok in 499 družinskih očetov. Te številke pa seveda niti približno ne odgovarjajo resničnemu stanju brezposelnosti v rudarski in topilniški industriji. V dobi pred krizo je Glavna bratovska skladnica v Ljubljani s 16 krajevnimi bratovskimi skladnicami štele okrog 16.000 članov, danes pa jih ima samo okrog 10.000. Po vsej priliki je dandanes v dravski banovini okrog 4000 brezposelnih rudarjev in topilniških delavcev. Če pomislimo, da je bilo pri vseh bratovskih skladnicah v državi ob koncu junija prijavljenih 1697 brezposelnih, pomeni to, da je približno dve tretjini vseh brezposelnih rudarjev in topilničarjev Jugoslavije v Sloveniji. Fond za brezposelnostne podpore se je pri bratovskih skladnicah ustanovil šele leta 1931, in kmalu po tistem so se začele redukcije v ogromnem obsegu. Ker je bil fond še tako mlad in ker so dajavne tako rapidno rasle, je morala Glavna bratovska skladnica odrediti, da se brezposelnim rudarjem izplačujejo podpore samo v višini 75% zneska, ki ga določa pravilnik. Tako prejme samski rudar za 6 tednov brezposelnosti komaj 270 Din podpore, družinski oče s kupom otrok pa komaj 750. Čeprav so podpore tako skromne, je Glavna bratovska skladnica v Ljubljani izplačala letos že za okrog 370.000 Din podpor. Eno četrtino svojih prispevkov plačuje Glavna bratovska skladnica v centralni fond, iz katerega se izplačujejo podpore rudarjem, ki se zadnji čas v trumah vračajo iz Francije, Holandije in drugih.

Vodilna deviza vse reševalne politike v naših revirjih pa ostane — plasiranje brezposelnih delavcev in zlasti mladine v drugih strokah. Temu namenu je posvečena rudarska posredovalnica za delo, ki bo na ta način Glavno bratovsko skladnico v nekem pogledu razbremenila v njenem naporu za izboljšanje bednega položaja naših rudarjev.

od terjatve proti zavezanec v znesku 1900 Din, ampak od celokupne one terjatve, ki jo on dolguje svojemu očetu, oziroma zbog prenosa tožniku.

Stroškov prve stopnje tožniku ni bilo priznati z ozirom na določilo čl. 9-1. cit. uredb. Izrek o 152 grp in na čl. 9. uredb z 3. avg. 1934. Ker se ni izšla tarifa o določitvi odvetniških stroškov po cit. členu, ne preostaja sodišču drugega, kakor da je iste odmerilo po prostem preudarku.

Slovenski javnosti!

Prekmursko ljudstvo ob petnajstletnici osvobodjenja še vedno čaka na svojo popolno državno gimnazijo v M. Soboti. Tudi letos je večini prekmurskih višješolcev preostajala le izbira, da opuste ali stradajoč nadaljujejo študije drugje.

Prvi del klubove akcije za popolno državno gimnazijo v M. Soboti je naša javnost znan. Njegov plod sta knjigi: »Zelja prekmurskega ljudstva ob petnajstletnici osvobodjenja«, ki vsebujeja podpise okrog 15.000 prekmurskih družinskih poglavarjev iz vseh občin Prekmurja in sreza Ljutomer. »Zelja prekmurskega ljudstva...« pa je, da vsaj ob petnajstletnici dobi popolno gimnazijo v M. Soboti. Eno obah knjig je preko dvornega maršala prejel Nj. Vel. blagopokojni kralj, drugo g. minister prosvete. Razen tega je klub posredoval pri vladi in pri mnogih drugih političnih osebnostih. Akcija sta se pridružila tudi narodna poslanka gg. Benko in Hajdinjak ter vladi izjavila, da pred prekmurskim ljudstvom eventualnega neuslišanja želje po popolni drž. gimnaziji v M. Soboti ne bi mogla zagovarjati.

Ker pa uspeh akcije še ni viden, jo klub nadaljuje s podvojeno močjo. Tik pred prazničnimi prazniki je klub odposlal spomenico kraljevemu namestniku in kraljevi vladi ter zaprosil za pomoč mnogo odličnih faktorjev. Ker pa vprašanje popolne gimnazije v M. Soboti ni le vprašanje Prekmurcev, temveč je slovensko vprašanje, se klub obrača na vso slovensko javnost, da ga pri borbi za najemtarnejše pravice prekmurskega ljudstva podpre. Zlasti prosimo naše kulturne in politične činitele, da nam ne odrečejo pomoči, ki jih bomo za njo prosili.

Klub prekmurskih akademikov

Iz življenja na deželi

Št. ANDRAŽ PRI VELENJU. Vljudo naznaniamo vsem, da se igra »Vaški lopov« 25. t. m. ne bo vršila. Priredimo jo pa sigurno na prvo adventno nedeljo, 2. decembra. Za toploto v dvorani bo preskrbljeno. Začetek bo točno ob 8. popoldne. Prav vljudno vabimo vse, da nas ta dan posejite v Društvenem domu! — Odbor.

GUSTANJ. Članek, ki ga je »Jutro« priobčilo o mežnem gibanju v Guštanju, je vzbudilo veliko pozornost. Je pa bil zaradi svoje objektivnosti res na mestu in zelo potreben. Saj so se nasprotniki nacionalnih organizacij že pritoževali, zakaj haš sedaj nič ne pišejo naši nacionalni listi. Članek pa bi bil seveda lahko drugačen ter za prijatelje in neprijatelje prijetne vsebine, če bi se delalo skupno za skupne interese, ne pa, da so neki ljudje hoteli nacionalne organizacije izigravati in delati koristi za svoje organizacije, ne pa za delavstvo. V nedeljo, 25. novembra bo v gostini gospoda Milonika redni letni občni zbor občinske organizacije Jugoslovske nacionalne stranke. Želimo obilno udeležbo in uspešen potek.

POLZELA. Na novo službeno mesto v Laze je odšel železniški uradnik Simončič Maks, ki je 8 let služboval na Polzei. Z njegovim odhodom je zgubilo Sokolsko društvo zelo vnetega in delovnega člana, ki si je pri nas stekel mnogo zaslug, zlasti pri postavitvi sokolskega doma. Želimo mu v novem službenem kraju obilo uspeha in zadovoljstva. Za vedno nas je zapustil eden najboljših naših tolarovcev brat Čmak Josko, ki mu je usodno naključje v cvetu njegovih let pretrgalo nit življenja. Mnogi lepi venoi in pa številna udeležba pri njegovem pogrebu so pričali o prijaznosti, ki jo je pokojnik užival.

PTUJSKA GORA. Pred dnevi je zažgala zlobna požigalec roka klet in stiskalnik uglednega posestnika g. Franca Sagadina. Vrelemu, šele pred dvema mesecema ustanovljenemu gasilnemu društvu na Ptujski gori, ki je bilo s požrtvovalnim predsednikom g. Mesaričem takoj na kraju neseča, se je zahaljati, da je spodnji del lesene stavbe s stiskalnikom še ostal ter da so rešili iz lesenih prostorov vse vino, jabolčnico, vso posodo, sadni mlin in sploh vse, kar je bilo v kleti v skupni vrednosti nad 12.000 Din. Naši vrli gasilci so torej prvo preizkušnjo prestali z odličnim uspehom, četudi se nimajo brigalne. Prisrčna hvala pa gre tudi marljivim g. orožnikom, ki so v lepi slogi z gasilci omejevali požar in reševali čim več pogorelega, ki je bil zavarovan za 2000 Din. Novoustanovljenemu, podporo potrebnemu gasilnemu društvu na Ptujski gori čestitamo na tako lepem prvem uspehu ter želimo, da bi našlo mnogo dobrotnikov.

SMARJE-SAP. Naš kraj, ki je bil do nedavna znan po svojem matjaškem spajku kaže zadnje mesece izredno aktivnost. Ne le, da se v šoli in občini vrača tako zelo pogrešani red, ki ga obkleva v novo življenje naš novi župnik g. Ravnihar in novi g. upravitelj Legiša, poganja tudi naše javno življenje. V nedeljo smo ustanovili temelje mladike. V nedeljo smo ustanovili za našo občino društvo Rdečega križa. Občni zbor je otvoril g. župnik, ki je v kratkem nagovoru razložil zborovalcem, ki so bili po veliki večini odrasli občani, pomen te dobrodelne ustanove. V odbor so bili izvoljeni za predsednika g. Ivan Kolo, vič za podpredsednika g. župnik Ravnihar, za tajnika ed. Valentičeva in za blagajnika g. Vodičar. Vodstvo društva je poverjeno samim mladim in ambicioznim ljudem, od katerih smemo pričakovati le najlepših uspehov. Društvo šteje približno 50 članov. Naši javni delavci zasledujejo edino pravilni smoter, združiti vse delavne obče, ki so zdravih nazorov, pri delu za javni blagor. Začetek se jim je odvijal obsejal in jim le želimo, da bi jih veseloji spremljala enako trdna volja, ker jim bodo uspehi potem navrženi. Čujemo, da pripravljajo naša dem pod vodstvom svojih učiteljev za praznik udeležnja obsežnejšo proslavo. Prireditelji seveda o stvari previdno molčijo, vendar Smarje prav dobro vemo, da se našim preizkušnim vzornim veteranom ne more izjaviti noben podvig, ker izvirja iz edine želje po prosvetlivi našega ljudstva in nihče od prirediteljev ne pričakuje od svojega dela plačila v prav nobeni obliki.

S P O R T

Ilirija : Železničar

Ljubiteljem nogometa je gotovo še v živem spominu dramatična spomladanska borba med Ilirijo in Železničarjem v tekmi, ki je bila skoraj odločilna za prvaka Slovenije. Že 4:1 so v začetku drugega polčasa vodili Železničarji in nihče ni več pričakoval, da se bo Iliriji vendarle posrečilo izenačiti, kar se je tudi zgodilo. Tudi za nedeljo se nam obeta enaka borba, saj je Železničar v letošnjem prvenstvu poleg Ilirije in Čakovca gotovo spet najmočnejši aspirant za prvo mesto. Od nedeljske tekme zavisi že mnogo. Oba kluba sta dozdaj izgubila že po tri točke in vsaka nadaljnja izgubljena točka pomeni nevarnost v borbi za naslov prvaka. Ilirija, ki je kakor običajno tudi letos slabo startala, se je precej resno pripravila za nedeljsko srečanje in upa, da številnih prištevcev ne bo razočarala. Tekma se bo vršila na Stadionu.

Prvenstvo drugorazrednih

V nedeljo popoldne se vršita na igrišču SK Slovena (za Kolinsko tovarno) dve zanimivi prvenstveni tekmi II. razreda.

V prvem paru nastopita močnarska rivala SK Sloven : SK Grafika.

Za ta derby vlada že izpočetka letošnjih prvenstvenih tekem veliko zanimanje. Moštvi sta si v tekočem letu že trikrat stali nasproti, toda vsakokrat je odšla SK Grafika z igrišča kot zmagovalce. Brezdvoma bo to ena najzanimivejših tekem, kar se jih je letos vršilo v okviru jesenskega drugorazrednega prvenstvenega tekmovalja, za kar jamčijo doseženi uspehi obeh enajstov.

Obe moštvi se za to srečanje temeljito pripravljata z vestnimi treningi. Ker imata oba kluba precej »kibicev«, je pričakovati rekondnega obiska in prav gotovo bodo vsi prišli na svoj račun in to tudi v primeru slabega vremena, ker je igrišče SK Slovena tako zgrajeno, da tudi večnevni dež ne pusti igrati, kar prav gotovo ugodno vpliva na potek igre.

Takoj po prvi tekmi pa nastopita

SK Mars : SK Mladika.

SK Mars je trenutno na prvem mestu, katerega bo v jeseni najbrže tudi obdržal. O kvaliteti moštva najbolj prajo uspehi, katere je dosegel dosedaj v letošnjem jesenskem tekmovalju, kajti v šestih tekmah je izgubilo komaj eno točko. SK Mladika je najmlajši klub v II. razredu, toda marsikomu je že dala okusiti svoje znanje. Zaradi pomanjkanja rutine in pa tudi zaradi precejšnje porcije »smole«, katere jo spremlja, je ostala dosedaj še brez točke, toda prav lahko se zgodi, da se ji sedaj posreči.

Vstopnina minimalna. Čas bo naknadno objavljen.

Službene objave LNP

(Sela p. o. 21. novembra 1934)

Navzoč: g. Kuret, rav. šetina, Novak, Zupanec, Juvan, Skuhala, Bergant, Sušnik, Salamon, Trpin, Jančar.

V nedeljo 25. t. m. se določijo prvenstvene tekme: v Ljubljani: igrišče Ilirije ob 14.15 Ilirija : Železničar, služb. odbornik g. inž. Kulja, nadzor nad blagajno g. rav. šetina; Ilirija mora postaviti 10 rediteljev; igrišče Jadran ob 12.45 Svoboda : Reka, ob 14.30 Jadran : Slavija, služb. odbornik g. Sušnik, vsak klub mora postaviti po 3 reditelje; igrišče Slovena: ob 12.45 Slovena : Grafika, ob 14.30 Mars : Mladika, služb. odbornik g. Skalar, vsak klub mora postaviti po 3 reditelje; igrišče Korotana: ob 14.15 Korotana : Sloga, služb. odbornik g. Skuhala, vsak klub mora postaviti po 4 reditelje; v Mariboru: igrišče Maribora: ob 14.15 Maribor : Hermes, služb. odbornik g. Bivar; v Čakovcu: igrišče Čakovečkega: ob 14.15 Čakovečki SK : SK Celje; ker so prenehali nemiri na igrišču, se zopet določijo služboji odbornik iz Čakovca, in sicer g. Mayeršček; v Radovljici: ob 14.15 Radovljica : Korotan (Kranj), služb. odbornik g. Kristof; v Trbovljah: igrišče Amaterja ob 14.15 preostanek prekinjene prvenstvene tekme od 4. novembra Dobrna : Amater; obveščata se oba kluba, da mora nastopiti v isti postavi in pod istim sodnikom, kakor v tekmi 4. t. m.; preostanek, ki znaša 50 minut, se odigra kot prvenstvena tekma, nadaljnjih 40 minut se odigra kot prijateljska tekma; služb. odbornik g. Salamon.

Verificirajo se prvenstvene tekme, ki bi se morale odigrati 25. t. m. Drava : Panonija, Gorenjec : Enakost in Sora : Svoboda (Tržič) z rezultatom 3:0 par forfait za prvotimovane, ker so Panonija, Enakost in Svoboda (Tržič) sporodile poudavezu, da ne nastopijo. — Tajnik II. Novak.

V nekaj vretah. Poslovni odbor nogometnega saveza je na svoji zadnji seji sklenil, da moreta kluba v prisotnosti poudaveznega delegata določiti nepriznane sodnika, ako določeni sodnik ali njegov namestnik ne pride na tekmo. Ako eden od klubov ne to ne bi pristal zgubi tekmo par forfait. — Glede sestave naše reprezentance, ki bo 16. decembra igrala proti francoski reprezentanci, krožijo razne kombinacije. Najbolj verjetna pa je tale: Glaser, Matošić, Belošević, Arsenjevič, Gajer, Marušić, Glišović, Moša Marjanovič, Sekulič, Petrak, Zečević. — Na protest zemunske Sparte proti prvenstvenim tekmam z Baskom, v katerega moštvo je igral tudi golman Jakšić, ko je bil že odločen, da odide v Prago, je naš savez prosil češkoslovaški savez za pojasnilo, ali je Jakšić profesional. Pa so mu odgovorili, da Jakšić ni profesional in da ni sklenil nobene pogodbe s svojim novim klubom praško Sparto. Res čudna so pota naših nogometašev. — »Frankfurter Zeitung«, ki ima menda med vsemi nemškimi dnevniki najbolj vzorno urejvano športno rubriko, je pred dnevi objavila zanimiv članek pod naslovom »Karikatürentum der Skislaufes«. V členu je nekakšen pester register vsake vrste nenavadnih in zanimivih potrebščin in pripomočkov, ki jih uporabljajo smučarji po raznih deželah. Med temi rekviziti je članek navedel tudi znano delo Roberta Kumpke »Skis«, o katerih pravi, da je »prav originalna smučarska učna knjiga brez besed, katero je napisal — ne, narisan! — Jugosloven, ki je iz izolacije svojega materinskega jezika v svetovnem koncertu narodov napravil krepost, umljivo celo Kitajcem. In bo na ta način morda še dosegel svetovni rekord.«

Iz seje OZKS dne 19. novembra 1934. Kaznuje se ss. g. Dolinar Alojzij po § 14 v zvezi s § 15 KP z globo 100 Din zaradi netočnega sodniškega poročila o tekmi Ilirija B : Hermes B odigrani dne 6. oktobra t. l. Ustavi pa se postopanje zaradi pomanjkanja dokazov po drugem deliktu v zadevi prepzome dostave protesta sekciji o pok. tekmi Sora : Korotan, odigrani dne 16. novembra t. l. — Kaznuje se ss. g. Rainprecht E. po § 15 KP z globo 100 Din, ker ni v predpisanim roku dostavil sekciji sodniškega poročila o prv. tekmi Čakovečki SK : Železničar, odigrani dne 4. novembra t. l. — Globi je plačati do 30. novembra 1934. — Kaznuje se zač. ss. g. Seitl Franc po § 3 KP z 2mesečno zabranjo sojenja, ker ni nastopil kot delegirani sodnik pri prvenstveni tekmi Atletiki : Olimp dne 4. novembra t. l. — Tajnik Cimperman.

Službeno iz OZDS. Delegirajo se za nedeljo 25. t. m. v Ljubljani na igrišču Ilirije: ob 14.15 Ilirija : Železničar Nemec; igrišče Slovena ob 12.45 Slovena : Grafika Jordan, ob 14.30 Mars : Mladika Lukežič; igrišče Jadran ob 12.45 Svoboda : Reka Mrdjen, ob 14.30 Jadran : Slavija Dolinar; igrišče Korotana ob 14.15 Korotan : Sloga Pfundner; v Mariboru: igrišče Maribora ob 14.15 Maribor : Hermes Deržaj; v Čakovcu: igr. Čakovca ob 14.15 SK Celje: Schneller (rez. Oberlinter); v Radovljici ob 14.15 Radovljica : Korotan (Kranj) Mahkovec; v Domžalah ob 14.15 Disk : Ilirija Gottwald; v Trbovljah ob 14.15 Amater : Dobrna Arhar (nadaljevanje prekinjene prv. tekme). — Tajnik.

2SK Hermes (nogometna sekcija). Strogo obvezen sestanek vseh igravcev drevi ob 20. pri Kočarju. V nedeljo igramo v Mariboru. Zaradi tega naj bodo igrarji Obobin, Klančnik in Moko gotovo že v soboto zvečer v Ljubljani. V Maribor odpotujemo v nedeljo zjutraj z vlakom ob 7.

2SK Hermes (uprava igrišča). Danes ob 20. pri Beliču seja odbora uprave igrišča. SK Grafika. Danes ob 19. sestanek nogometašev. Po sestanku seja upravnega odbora.

SK Svoboda, Ljubljana. Danes ob 14. na prejšnjem treningu za I. mesto in rezervno. Ob 19. sestanek v Delavski zbornici. Sijalom klub 34 (Damski odsek). Danes ob 19.30 v klubovem lokal. Šelenburgova ulica 3-I, sestanek, združen s kratkim predavanjem. Polnoštevilo.

NARODNO GLEDALIŠČE U
REPERTOAR
DRAMA.
Začetek ob 20.

Petek, 23.: Zaprt.
Sobota, 24. ob 15.: Bratje Karamazovi. Dijska predstava. Izven. Cene od 5 do 14 Din.
Nedelja, 25. ob 11.: Snegulčica. Otroška predstava. Znižane cene od 20 Din navzdol. — Ob 15.: Gugulnica. Izven. Znižane cene od 20 Din navzdol. — Ob 20.: Waterloo. Premiera. Izven.

OPERA.
Začetek ob 20.
Petek, 23.: Carmen. Gostovanje francoskega tenorista Andree Burdina. Izven.
Sobota, 24.: Izgubljeni valček. Premiera. Izven. Znižane cene.
Nedelja, 25. ob 15.: Sveti Anton. Vseh za ljubljenski patron. Izven. Znižane cene. — Ob 20.: Mignon. Izven. Znižane cene.

SENTJAKOBKO GLEDALIŠČE.
Začetek ob 20.15.
Sobota, 24.: Rokovnjači.
Nedelja, 25.: Rokovnjači. Poslednji v sezoni.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE.
Začetek ob 20.
Petek, 23.: Zaprt.
Sobota, 24.: Carjevič. Premiera. Otvoritev glashbene sezone.
Nedelja, 25. ob 15.: Gugulnica. — Ob 20.: Carjevič.

Začetek glashbene sezone. Glasbeno sezono, ki se je zaradi žalosti za blagopokojnim Viteškim kraljem Aleksandrom I. Uediniteljem zavlekla, začne v soboto, 24. t. m. Prva premiera bo Leharjeva opera »Carjevič«, delo odlične glashbene kakovosti, ki si bo s svojo melodioznostjo takoj osvojilo občinstvo. Vsebinska je pestra in zabavna ter se gradi v carjevičevi palači ter v Neaplju. Režira M. Košič, dirigira Heroog. Inscenacija je po večini nova, nove tonlele je po osnutkih inž. arh. B. Stupice izvršil atele Zivke Severjeve v Ljubljani.

Nedelja v gledališču. Popoldanska predstava bo »Gugulnica«, nad vse zabavna veseligr. O. Scheinplugevo, ki je izmed vseh pri nas igranih veseliger poslednjega časa dosegla največji uspeh. Opazujemo na to okoliščino občinstvo. Ljubitelji smeja pridejo pri tej predstavi v polni meri na svoj račun. — Zvečer ponove Leharjevo opero »Carjevič«. Delo odlične divna, melodiozna glasha in zabavna vsebina. Rezervirajte si vstopnice! (Tel. 2382).

Vremensko poročilo

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja 2. stanje barometra. 3. temperatura. 4. relativna vlaga v odstotkih. 5. smer in brzina vetra. 6. oblakost 1—10, 7. padavine v mm. 8. vrsta padavin. — Temperatura: prve številke pomenijo najvišjo, druge najnižjo temperaturo.

22. novembra
Ljubljana 7, 771.9, 1.3, 69, NE2, 0, —; Ljubljana 13, 770.6, 5.5, 82, SSE4, 0, —; Maribor 7, 771.7, —1.0, 80, 0, 0, —; Zagreb 7, 771.2, 0.0, 60, NE4, 10, —; Beograd 7, 769.5, 0.0, 80, N1, 3, —; Sarajevo 7, 769.7, 2.0, 90, 10, dež prši; Skopje 7, 767.1, 3.0, 80, WNW1, 10, dež. 8.5; Rogaska Slatina 7, —, —2.0, 80, N2, 4, —.

Temperatura: Ljubljana 5.8, 1.0; Maribor 5.0, —1.0; Zagreb 6.0, 3.0; Beograd 4.0, —0.2; Sarajevo 5.0, —0.2; Skopje 6.0, 2.0; Kumbor 14.0, —; Split 10.0, —; Rab 9.0, —; Rogaska Slatina 4.0, —2.0.

Čitajte tedensko revijo ŽIVLJENJE IN SVET

Zamotana pravda iz kmečke zaščite

Posestnik Ivan je tožil posestnika Janeza zaradi 1900 Din. Svojo tožbo je utemeljil takole:

Toženčevi starši dolgujejo tožniku Ivanu iz neke sodbe iz l. 1931. znesek 950 Din ter na pravnih stroških in obrestih še 950 Din, skupno 1900 Din. V izterjavo te terjatve je bila tožniku z izvršilnim dovolilom februarja 1932. dovoljena izvršba z vknjižbo nadzastavne pravice na terjatvi, ki pristojna toženčevemu očetu proti tožencu iz kupne pogodbe, sklenjene septembra 1931, na izročnini v znesku 8000 Din po odbitku 2000 Din kot kupnine za 5 panjev. Ta terjatve je zastavopravno zavarovana na toženčevem posestvu in je bila za tožnika z izvršilnim dovolilom l. 1934. zarubljena in prenešana tožniku v izterjavo. Vse to je nesporno. Tudi ni spora o tem, da ima toženec plačati svojemu očetu iz kupne pogodbe zgoraj omenjeno terjatve, in sicer po preteku dveh let od 3. septembra l. 1931, na vsakokratno njegovo zahtevo.

Sreski sodnik v Ljubljani dne 21. marca t. l. je zavrnil tožbeni zahtevek iz tehle razlogov: Na temelju neprerekanega potrdila občinske uprave smatra sodišče za dognano, da je toženec kmetoval v smislu uredbe o zaščiti kmetov in da je bil to tudi takrat, ko je njegov dolg nastal. Soričo tega smatra sodišče, da je deležen zaščite, ki mu gre kot kmetovalcu po uredbi o zaščiti kmetov.

V pričujočem primeru gre namreč za tožbo, s katero se dopolnjuje izvršba z vknjižbo nadzastavne pravice ter nato slededečega ručba in prenosa v izterjavo vknjižene terjatve, gre torej za delanje zavarovanja po čl. 7. one uredbe. Tako dejanje ni dopustno, če smatra sodišče, da ima upnik za svojo terjatve že zadostno zavarovanje. Sprito navedenega nespornega dejanskega stanja, da ima tožnik v svojo korist vknjiženo nadzastavno pravico na vknjiženi terjatvi, smatra sodišče, da je s tem zadostno zavarovan: posebno ko tožnik niti ne zatrjuje okolišnin iz čl. 11 uredbe, ki bi mogle dovesti do drugačnega pravnega položaja. Ker glasom cit. uredbe ni dovolil izvršbe v izterjavo za se nezavarovane terjatve, je toliko manj dovolil iztožitev že zavarovane in z nadzastavno pravico dovolj osigurane upnikove terjatve.

Ne glede na to, da smatra sodišče, da gre tu za nadaljnje izvršilno dejanje, gre tožencu zaščita kot kmetovalcu tudi raz stališča čl. 1 cit. uredbe, ker je njegov dolg nastal pred 20. aprilom l. 1932. Toženčev dolg je namreč nastal v vknjižbo nadzastavne pravice na očetovi terjatvi in ne izpremeni na zaščiti ničesar, da uveljavlja tožnik napram tožencu dolg, ki je pristojal tožniku prvotno zoner toženčevega upnika. Pravilnost tega stališča izhaja argumento a minori iz 9. odstavka čl. 3 cit. uredbe, glasom, katere celo porok ali solidarni dolžnik, ki ni poljedelec, jamči enako kot glavni dolžnik, ki je poljedelec: toliko bolj gre zaščiti kot poljedelcu tudi tožencu kot dolžnikovemu dolžniku, ko ga šteti tudi splošno določilo čl. 1. uredbe.

Tudi sprito usvojitve drugega stališča, namreč da ne gre za nadaljevanje izvršbe v katerem primeru je vsa izvršilna dejanja uradoma ustaviti napram poljedelcu, bi pri prikah dolžniku samo odplačila v obsegu čl. 3. uredbe, nikakor pa ne celotna terjatev v 15 dneh kakor jo iztožuje.

Okrožno kot prizivno sodišče pa je tožnikovemu prizivu deloma ugodilo in prvo sodbo dne 11. sept. 1934 tako spremenilo, da je toženec dolžan plačati tožniku 6000 Din po predpisih čl. 3. (odplačilni načrt B)

